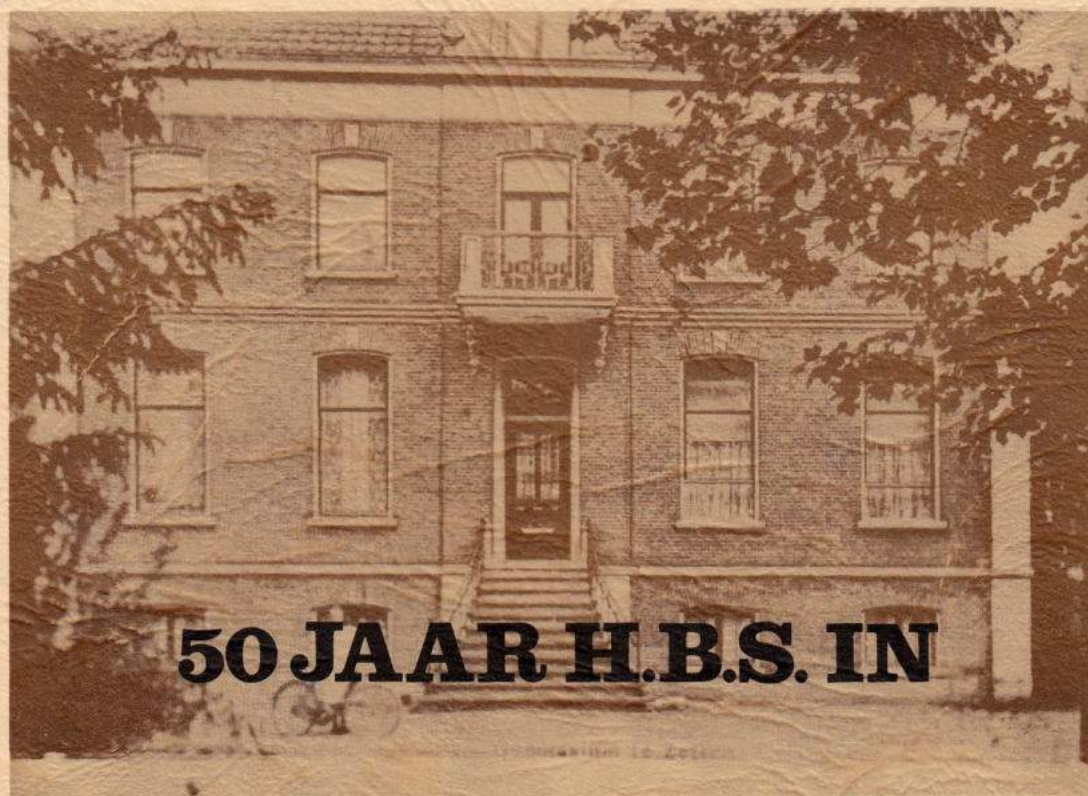

lustrumeditie

1921 ~ 1971

ZETTEN

Verantwoording

durven wij nauwelijks af te leggen van onze pogingen dit boek, uitgegeven ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de H.B.S. te Zetten, vóór alles tot een kijkboek te maken; een uiteindelijke stroom van plaat en praat in een min of meer geregelde bedding te leiden, zonder de risico's van een eenzijdige overstroming te lopen ...

Wij hopen dat u met vele oh's en oja's dit boek zult bekijken en lezen. Een historisch overzicht zult u vergeefs zoeken.

D.m.v. afbeeldingen en enkele artikelen hebben we getracht de sfeer van vroeger jaren op te roepen.

Zonder enige zucht tot volledigheid ...
Zonder wetenschappelijke pretenties (wat die ook zijn mogen) ...

Ons dorp heeft een rijke onderwijsgeschiedenis. Wij wijzen u op het eerste en tweede Chr. Gymnasium, de Chr. Normalschool, de C.H.S., die alle hun librije gesierd hebben met gedenkboeken.

Ongetwijfeld neemt de H.B.S. hier een belangrijke plaats in.

Dat wij uiteindelijk toch nog zoveel fotomateriaal hebben gekregen, dat dit niet meer in dit boek te plaatsen was, danken wij voor een aanzienlijk gedeelte aan de onverdroten ijver van de fam. G. de Hartog te Zetten. Tijdens de opening van het nieuwe schoolgebouw aan de Wageningsestraat in augustus a.s. zullen talrijke andere foto's van oude en nieuwe tijd te zien zijn.

Tenslotte: wij hebben dit boek samengesteld voor dé H.B.S., de school, waarvan we toch allemaal op een of andere manier gehouden hebben.

J. Lubbers
conrector Heldring College

Gerthe J. Sprey
docente lich. oef.

INHOUDSOPGAVE

1. Verantwoording	
2. Prologhe	
3. 1921 - 1971	
4. 50 Jaar de mens centraal	
5. Vruchtbare grond	
6. Vieftig joar geleje ...	
7. Ik heb het gezien	
8. Het internaatsleven ...	
9. Herdenking	
10. Uit Pa van Wely's tijd	
11. De Bakermat	
12. De eerste jaren van de 5-jarige H. B. S.	
13. Tussen Van Bommel en Van den Berg	

bladzijde:

- J. Lubbers, G. J. Sprey	1
- J. Lubbers	2
- W. Briët	3
- C. M. van den Berg	4
- A. M. C. van Lynden-van den Bosch	6
- M. Schouten	8
- H. A. van Wely	9
- J. de Puy	16
- J. van Wely (1934)	20
- A. Huisman	24
- M. B. Kikkert	29
- J. Lubbers	33
- C. A. Suiker	37

Prologhe...

A.D. MCMLXXI Ogestmaent

Hoort nu alle, jonc ende out,
Hoe een groet festijn, al sonder faut
Ons ghenaket, van eender scolen
Die te deser tijt, 50 jaere, een yder bevolen,
Het scoene Setten hevet gheciert,
Waert, dat dit wale wert gheviert!

Siet toe, ghi luden, of een beeldekin
Uwer joncheit, mochtet sijn,
Dit boekken ciert, dat wij u bien
Doen ghi noch scoliere waert, so fijn.

Hiermede en seghic niet van uwengrisen baert
Waarmede ghi hedene een yder vervaert
Doch allienich, dat die vervloghene tiden
Som blancker waren, als sy scinen.

Waer menigh jongelinc in sinen sinne
Het beeldekin vanc van sinen ghesellinne,
Wel ware der leringhe niet te hunner vramen,
Doch bleven menighe al hun lijf tsamen.

Oec en moghen wij seker nie vergheten,
Dat doer tvele lesen ende weten,
Menigh joncvrou ende menigh gheselle jonc
Uut Setten, inden lande ute blonc.

Daer seer gheleerde heren, met sweticheit belaeen,
In twitte Huis, der Nor of opter Veldstrate gaen,
Die Normaler ofte der Borger scolieren,
Leringhe gaven, elck op sijnder manieren.

Io Vivat, coomt en laet ons wesen vro,
Al inder ogestmaent, alse wij danbaerlijc so,
Ghedinken, jonc ofte out, mannen ende vrouwen,
Dat ghi 'Setten' mint met goeder trouwen.

J. L.

1921-1971

Het vijftigjarig bestaan van de school, die thans de naam 'HELDRING COLLEGE' draagt, is stellig een gebeurtenis, die waard is om herdacht te worden.

De jubilaresse is in de gedaante van een driejarige HBS. Gesticht om te fungeren als toevoerlijn voor de Christelijke Normaalschool, doch zij heeft zich ontwikkeld als een geheel zelfstandige inrichting van onderwijs, die een belangrijke functie in een uitgestrekt gebied rondom Zetten vervult.

De omstandigheid, dat na de invoering van de Kweekschoolwet onze Normaalschool in 'De Klokkenberg' is opgegaan, heeft haar niet kunnen deren, omdat zij intussen bewezen had - mede door omzetting in een school met een vijfjarige cursus - volwassen te zijn geworden. In het afgelopen jaar zijn haar mogelijkheden nog uitgebreid, doordat haar het recht werd verleend een HAVO-afdeling aan zich te verbinden.

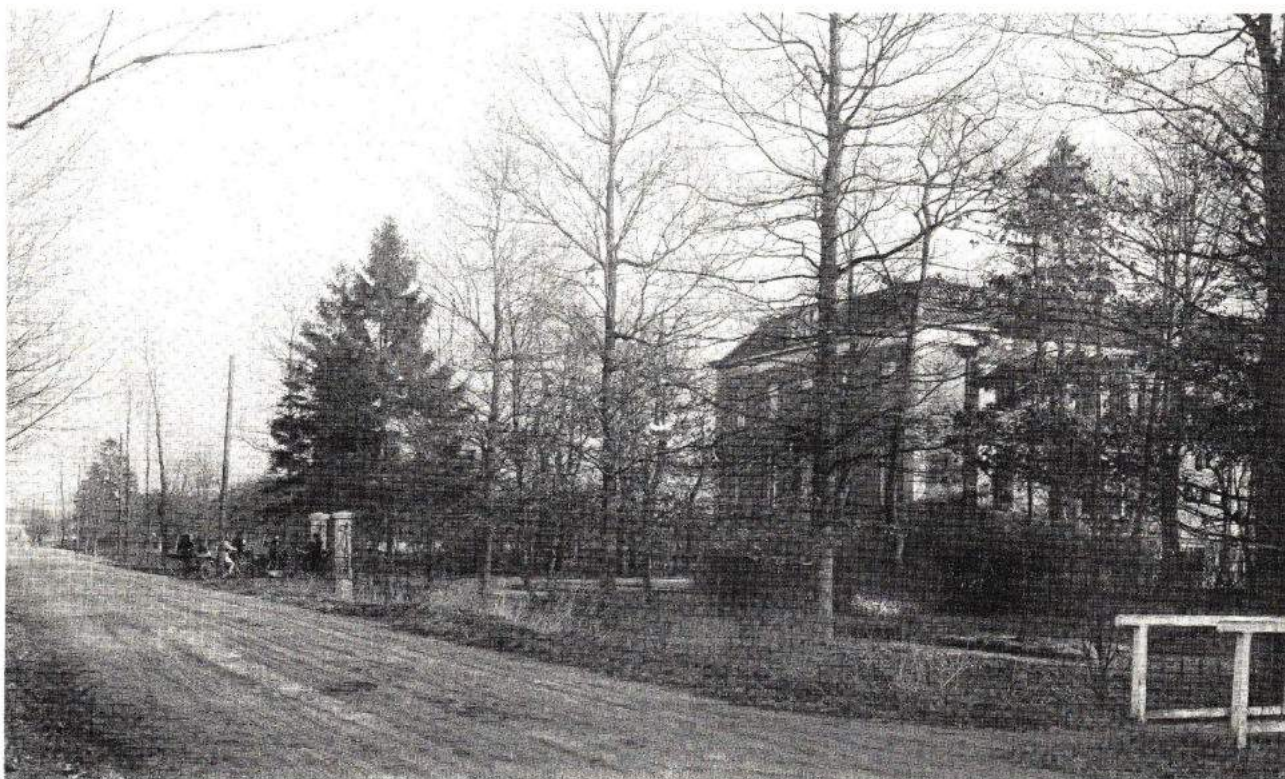
Dank zij de goede naam, die zij zich door het bezielende enthousiasme van velen verwierf, is zij thans niet meer uit het dorp en de streek weg te denken.

Wij mogen ons wel realiseren, dat in ons land in plaatsen van gelijke omvang als Zetten nergens een inrichting van VWO, gecombineerd met HAVO bestaat en het kan ons met voldoening vervullen dat het HELDRING COLLEGE zijn bestaansrecht volledig heeft wáárgemaakt en dit nog steeds in toenemende mate bewijst.

Dit gedenkboek moge de herinnering levend houden aan de vreugde en de dankbaarheid, die velen bij dit jubileum gevoelen.

W. Briët,

Voorzitter Bestuurscommissie
'HELDRING COLLEGE'

de mens centraal

Verandering is een vast gegeven in een schoolgemeenschap. Deze verandering is niet radicaal maar verloopt geleidelijk. Iedere generatie leraren en leerlingen brengt veranderingen met zich mee in het schoolleven, maar zet tevens de schooltradities van haar voorgangers voort.

Het Heldring College heeft een geschiedenis van vijftig jaar. Een mededeling die feitelijk onjuist is, want het College werd in 1964 geboren uit de 5 jarige HBS, die weer ontstond uit de driejarige HBS. De school veranderde zo verschillende malen van gezicht en ook van inhoud, want de leerlingen vernieuwen zich ieder jaar en geen tijd is daarvoor gelijk aan de voorgaande.

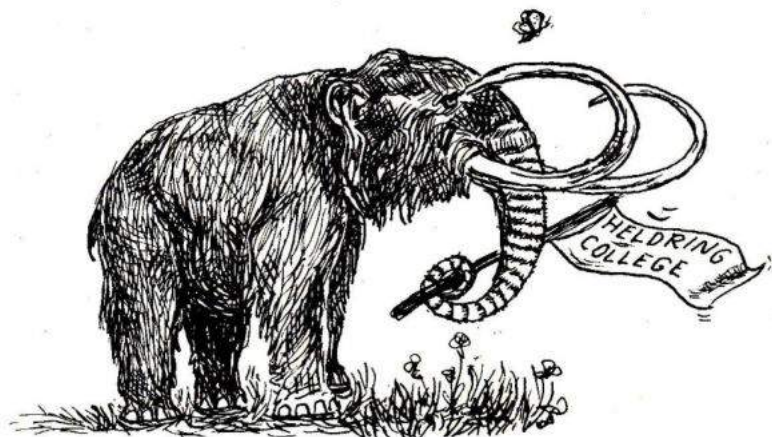
Nu in 1971 zijn wij bezig met de opbouw van het onderwijs, met de mammoetwet als richtsnoer. De oude HBS gaat definitief verdwijnen.

Een totale breuk met het verleden lijkt onvermijdelijk, temeer daar ook de oude gedaante van de school aan de Veldstraat als een lege huls achterblijft en een nieuw gebouw aan de Mammoetstraat betrokken wordt.

Gelukkig bestaat een school niet alleen uit een gebouw of een lessentabel. Zij wordt bezielde vanuit de geest, die uit het verleden voortkomt en die ons in het heden inspireert.

De geest van het Heldring College is gebaseerd op de gemeenschappelijke overtuiging, dat ondanks alle veranderingen, de mens in de vorm van leerling, ouder en leraar centraal staat. Dit is de rode draad, die uit het verleden komt en ons de toekomst wijst.

C. M. van den Berg

Directeur driejarige Chr. H.B.S. 1921-1952

J. van Wely

Directeur driejarige Chr. H.B.S. 1953 - 1956

J.C. van Dorssen

Directeur drie- en vijfjarige Chr. H.B.S. 1956-1963

A.A. van Bommel

Directeur Heldring College 1963 - 1970

C.A. Suiker

Rector Heldring College vanaf 1970

C.M. van den Berg.

Vruchtbare grond

Het begon zo: er was niets. Toen werd het eerste boompje behoedzaam geplant: een gymnasium met één rector, twee docenten en vier leerlingen. En dat was dan in 1864.

* Waarmee ik niet in de war ben met een ander jubileum, maar waarmee gesteld wordt, dat een vijftig jaar oude boom alleen goed beschreven kan worden, als het wortelgestel en de bodemstructuur bestudeerd zijn.

'Stugge Friese Boerenzoons', 'zangerig-pratende Zeeuwen', 'Haagse jonheeren' en 'Amsterdamse deugnieten' ... bezochten in de 2e helft van de vorige eeuw dit 1e Gymnasium. En ouders schreven aan hun nazaat: 'Aangenaam was het ons uwe welstand te verneemen, minder aangenaam was het mij echter, uwe republikeinse beginselen te vernemen, om niet onderdanig te zijn'.

* Waarmee maar weer bewezen wordt, dat er niets nieuws is onder de zon en 't alles tout comme chez nous is.

In 1908 gaat dit 1e Gymnasium als Christelijk Lyceum naar Arnhem. Maar in 1909, dus één jaar later, wordt opnieuw een boom geplant: het 2e Gymnasium. Volhouden maar ... Deze school heeft al een eigen internaat (het Witte Huis) en later een eigen schoolgebouw (het nu zojuist verlaten pand aan de Veldstraat). 'Het meest idyllische was wel wat de burgerman definieert met het 'houden van den Zaterdagavond'. Daar wij geen badkamer hadden werd de keuken voor dit doel gerequireerd. Een groote teil was badkuip, een petroleumstel met een groote ketel er op de badkachel, de pomp de koudwaterkraan.

* Waarmee bewezen is, dat luxe ook niet alles is, want heel wat prominenten zijn uit dat teiltje gekropen.

In 1920 gaat dit 2e Gymnasium als Christelijk Lyceum naar Zeist. Maar even zo vrolijk wordt, in 1921, dus één jaar later, een 3-jarige H. B. S. geplant. Die in 1958 5-jarig wordt en in 1970 een Atheneum. En dat is dan ons jubilerend Heldring College.

* Waarmee aangetoond is hoe 'n vruchtbare scholengrond de Betuwe is en op hoe 'n sterk wortelgestel het Heldring College stoelt.

En wat zullen de oud-leerlingen als herinneringen opschrijven bij het 75-jarig bestaan? Is de moderne tijd kleurloos geworden en zonder relief? Ach, wel nee ... want door dat gedenkboek zal zeker de vaderlijke 'Pa van Wely' schrijven.

En als een tornado zal de Heer van Bommel in een taxi tussen de regels snorren, gewappend met een dikke wandelstok om de 'schoolzieke' lummels uit hun bed in hun kosthuis te sommeren. En hij zal er de lerarenvergadering voorzitten en vechten voor zijn leerlingen als een leeuw (maar wel een komieke!): 'Och, geef die jongen dat papiertje toch. Hij is niet zo'n licht, maar 't is een aardige en beschaafde vent. Burgemeester kan hij altijd wel worden'.

En op een andere bladzij zal de ellenlange Heer Suiker het 'verkeer' staan regelen op de levensgevaarlijke trappen bij het wisselen der lessen, zich in een haakse hoek buigend naar een eerste klassertje.

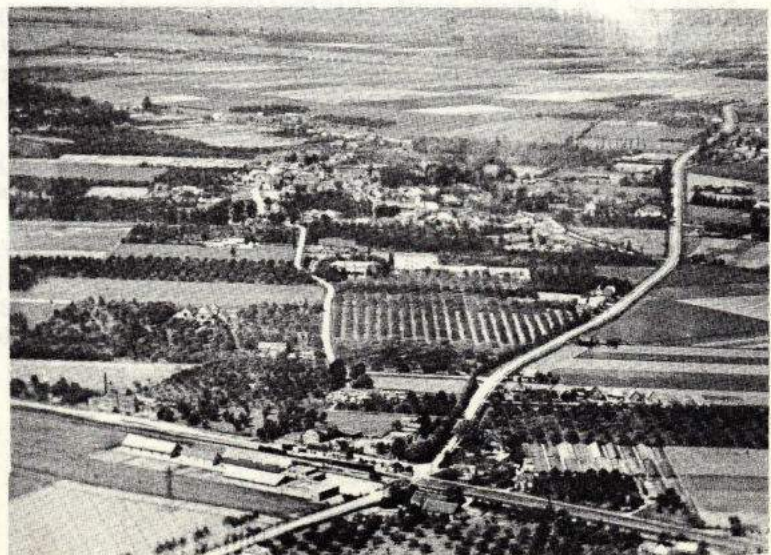
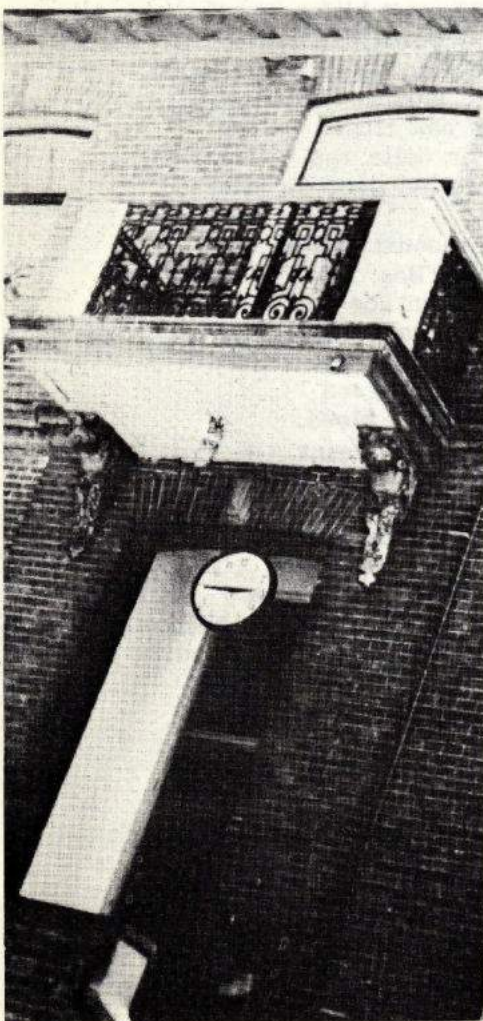
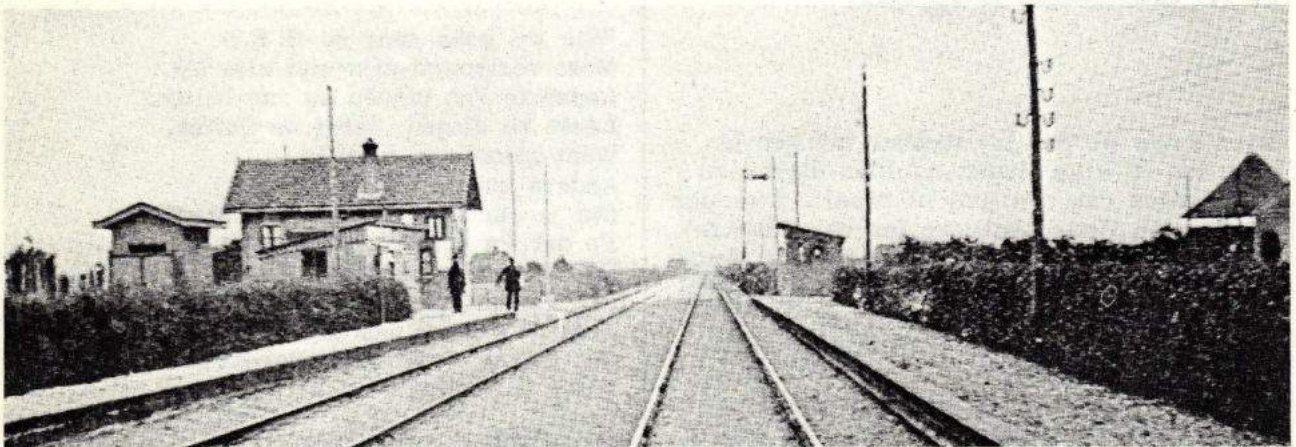
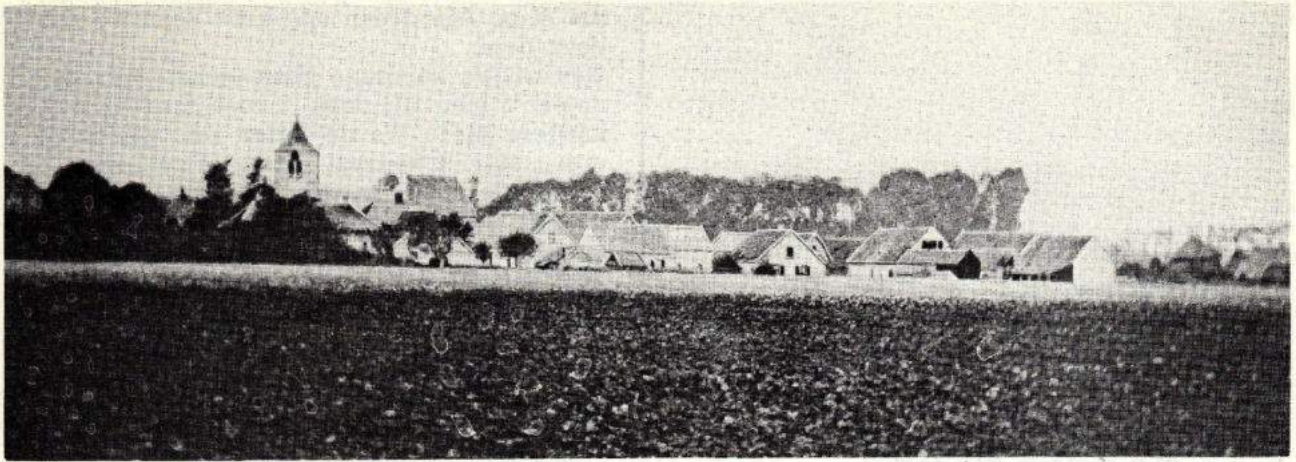
En ook het oude gebouw zal, met een aureool, uit die bladen weer oprijzen, want het is alles niet wat een school wel moet zijn, maar het is zo sfeervol en toch wel echt dierbaar ...

* Waarmee duidelijk wordt dat op deze vruchtbare grond het schoolleven voortgaat met ups and downs, maar onverstoort, zich ontplooiend en aanpassend aan het veranderende tijdbeeld.

En dat het dus met vreugde en vertrouwen is, dat we het Heldring College een schone ontwikkeling van zijn bladerkroon toe kunnen wensen.

En nog vele, vele jaarringen daarbij.

A. M. C. van Lynden-van den Bosch.

1. gezicht op Zetten (1920)
2. "Halte Zetten" (1910)
3. voorzijde schoolgebouw (1950)
4. Zetten in vogelvlucht (1947)

Vieftig joar geleje, hoe daddut begon.

Doar zeute we dan bij mekoar ien een lekoal van 't Witte Huus', vieftien djerns en vier jonges van een joar of twaalf. Sommige wônden ien Zette, aandere ien een dôrpken ien de buurt, net as ik eiges. En dan weure d'r ok nog djerns ientern zoas ze da nuumde. Da beteikende dassen ien de schôl bleve sloape. Niedien' lekoal natuurlijk, mar ien een sloapkamer.

Toe we den erste merrege oankwame, wiere we ontvange deur een meneer mē pikzwarte achterovergekamde hoare en vriendelijke brune oge. Da was den direkteur, meneer van Wely. Hij gaf ons allemoal de haand en wij moeste zegge hoe we hiete.

Op ons dôrp was allinig een lagere schôl, ik wies ginnins waddof een H. B. S. was, bij ons op schôl hadde niks as één meester en één juffer, mar hier weure d'r een hele hoop, en ieder uur kreegde les van een andere. 't Was allemoal zo vremd en ik vuulde m'n eige niks op m'n gemak.

Toe we dien erste dag toaltes hadde, 'Nederlands' nuumde ze da hier, vroeg de juffer: 'Wie van jullie zou er voor de klas een gedichtje kunnen opzeggen?' Ginéén stook de vinger op. Ik haddop schôl versjes zat uut de kop geleerd, mar we dorste gewoon nie. Op ins gong d'r toch een vinger de loch ien. 'Zo, jij wilt wel, kom maar voor de klas', zei de juffer.

We keken allemoal nijsgierig noar een kleinjungske mē witte hoare. Hij kwam noar veure en begon:

'Opent uwen mond,
Eis van mij vrijmoedig,
Op mijn trouwverbond.
Al wat u ontbreekt,
Schenk ik zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig'

We keke mekoar een bietje verboasd oan, da had de juffer toch nie gemeind, da was een psalmversje van de catechesoatie. Hij

zei 't op één dreun op, krek zoas we da doar deje.

Ers wouwe sommige goan lache, mar ze dejen 't nie. Hij dors 't toch mar en wij aandere nie! Wa de juffer zei, wee'k nie mer. Mar 't veurval is me bijgebleve.

't Duurde nie lang, of we weure gewend op de nije schôl. En ik mot zegge, 'k hē der een fijne tied gehad. Loats von ik nog een vers uut die joare, da 'k op Sinterkloas bij een kedo van mien moeder gekrege hē, d'r bleek uur, da'k alle verhoale van schôl tuus vertelde.

't Was zo:

'Wie wil gaan naar de H. B. S.
Moet vertrouwd zijn met zijn les.
Leert ze van binnen en van buiten,
Leert ze zingen, leert ze fluiten,
Want geloof me vrinden,
Anders zul de ondervinden
Dat je staat van schaamte rood
En dat Pa speelt op zijn poot,
En dat mademoiselle,
Die Franse, weet je wel,
Zegt: 'Ce n'est pas une bagatelle'.
Het Duitse Fräulein, armes Gör
Wijst je beslist de deur.

Maar dan Tante Meijer,
Geen één die ooit blijer
Verwelkomd wordt dan zij.
't Is terstond in de rij
En lopen en springen
En zwaaien aan ringen
En draven in dolle ren
Of gooien de bal door de ben.

Maar het schoonst van al
Is de les van Bos:
Hij leert je een koe van een os
En een paard van een ezel te onderscheiden
Als je ze ziet met hun beiden.
Doceert ook heel goed
De omloop van 't bloed.
Legt uit met veel zwier
De spijsvertering van een pier.
En met veel genie
Ontneemt hij de poëzie
Aan een lelie of een roos,
Neemt een mes uit de doos
En snijdt ze aan stukken en bladeren
Of perst het sap uit haar aderen.

Dus burgers van de H. B. S.,
Profiteert van deze les.
Leve Bos, leve de les,
Leve de H. B. S. !!!

Mientje Schouten.

Ik heb het gezien

Wie in september 1921 aan het station Zetten - Andelst uit de stoomtrein klom om het lage perron te bereiken met de bedoeling een bezoek te brengen aan de nieuwe inrichting voor onderwijs - een hogere burgerschool - wandelde (want dat deed je in die tijd) na enige minuten langs de stationsweg naar het dorp. Je kon gerust midden op de weg gaan lopen. Verkeer was er nauwelijks: een karren-paard, de voerman vaak enige meters achter de wagen, een enkele auto - in Zetten waren er een stuk of drie -, nu en dan een fietser, dat was alles. Dé bestrating was ook niet om over naar huis te schrijven: de Wageningsestraat was nog niet aangelegd, de wegen waren 'verhard' zoals dat heette, maar dat was de officiële lezing. Straatverlichting schijnt er geweest te zijn, maar niemand had er ooit iets van gemerkt. Nog niet zo lang geleden liep een jong classicus - later hoogleraar te Leiden - in het donker tegen een slapend paard aan. Over die straatverlichting moet eens een gemeenteraadslid de gevleugelde woorden gesproken hebben: 'As de maan schijnt hedde gin lich' nodig en as de maan nie schijnt dan blijfde mar thuis'.

Het was een tijd zonder radio, televisie, ritssluitingen, plastics, inspraak, nylon, bejaardenwoningen, sexuele voorlichting, straalvliegtuigen, popmuziek, bungalows en l.s.d. Onbekommerd over alle zegeningen der toekomst kon je dorpwaarts wandelen.

Er stonden nog maar een paar huizen langs de weg: het huis van de veearts, de 'bank van meneer Liezen' en nog twee of drie herenboerderijen. Ze staan er trouwens voor een deel nog. Er stonden geen bungalows (zie boven) maar wel wegwijzers. Die droegen mededelingen als: Zetten, 1/4 uur. Dat betekende: een kwartier gaans. Bestaat dat woord nog?

Rechts van de weg stond het Witte Huis.

Het was toen nog wit en het stond er pas een jaar of vijf, gebouwd als jongensinternaat van het Zettense gymnasium. Na het vertrek van die school naar Zeist in 1919 had het lang leeggestaan. Daarna had de nieuwbenoemde burgemeester er een tijdje gewoond. Toen was het aangekocht door de Heldringgestichten, bevolkt door een aantal meisjes en voor de rest ingericht als school de nieuwe Hoogere Burgerschool met driejarige cursus, deel uitmakend van de 'Vereniging De Christelijke Normaalschool te Zetten'. Die school dan had de achterzijde van het gebouw in gebruik, met inbegrip van een vrijstaand gymnastieklokaal, het latere 'Jolijt'. Met de midden in het dorp gelegen Kweekschool gebruikte men samen een bescheiden instrumentarium voor natuurkunde en biologie. Voor de dorpsjeugd was het een bron van vreugde als een tuinmansknecht een geraamte op een kruiwagen transporteerde. Niet tot vreugde echter van de tuinmangezel: de man vond het onkies.

Ik wil mijn lezer niet vermoeien met organisatorische en onderwijstechnische bijzonderheden. Elders in dit boek zal daaraan wellicht aandacht worden besteed, zoals dat heet. Ik wil iets visueel-met commentaar, want ik heb het gezien.

Ik had het over 1921, de begintijd: 24 leerlingen, 6 leraressen, 2 leraren en een directeur. De meeste leerkrachten waren parttimers, reken zelf maar uit. Ze kwamen van heinde (het dorp) en ver (Nijmegen of zo), maar ze deden het dan toch zo goed dat de school in 1929 al parallelklassen had. Die school was inmiddels naar de Veldstraat verplaatst. Och, die Veldstraat.

Laten we onze wandeling, maar nu in 1929, eens voortzetten vanaf het Witte Huis. Nog steeds waren de wegen administratief verhard, maar er was alleen wat teer tussen de stenen te bekennen, een verre voorvader van het huidige asfalt. (Als je met je goeie goed op het asfalt valt, zong een lolbroek in die dagen). De wandeling naar de Veldstraat was nu een wat minder rurale aangelegenheid. Gerenommeerde zaken, die heden het straatbeeld beheersen, kwamen in die tijd één voor één tot stand. Ik zal geen namen noemen, daar word ik niet voor betaald, maar een goede verstaander zal begrijpen wat ik bedoel als ik een pas geopende drogisterij, een café-met-feestzaal en een radiozaak vermeld. Jawel. En dan maar 'bij Sipman' (toch een naam, maar de man was een boer) de hoek om en de Veldstraat in.

In de jaren '20 hadden de huizen nog geen huisnummer per straat. Alle huizen hadden een dorpsnummer. Het schoolgebouw werd aangeduid met F 38, de directeurswoning met F 40. Iets zeer moderns eigenlijk. Het nummer was tevens het adres: Gem. Valburg, F 38 was voldoende.

Aan het begin van de Veldstraat rechts woon-

den twee bejaarde dames, togenaamd Buik en Bil, een hint ter onderscheiding van hoofd- en bijzaken. Even verder rechts bevond zich achter hoog geboomte een café voor stille drinkers. Dan drie boerderijen, één links - in 1930 afgebrand, daarna herbouwd - en twee rechts, beide in de oorlog verdwenen, één later herbouwd.

En dan links van de weg 'De School', zoals wij zeiden, ter onderscheiding van de Normaalschool in het dorp, die in de volksmond 'de damesschool' heette.

De School staat er nog, uiterlijk weinig veranderd, innerlijk wellicht meer, ik weet het niet. De klok boven de voordeur hangt er nog. Wij, de oudleerlingen, gaven die ten geschenke bij het koperen jubileum in 1933. Die klok moet van goeden huize zijn, want hij heeft veel weten te trotseren. Hij heeft ook veel gezien, die klok: ons, als aankomende jongelingen, onrustig, maar stoer op fietsen, hoeden dragend en wijdgepijpte broeken, onze eerste pogingen om op vrijersvoeten te gaan. Maar dat was eigenlijk later.

De eerste tijd van de school in de Veldstraat was wat stormachtig. Het gebouw was afkomstig van het zogeheten 'eerste gymnasium', dat naar Arnhem werd verplaatst. Het in de tachtiger jaren van de vorige eeuw gebouwde complex was in 1909 overgegaan in handen van het 'tweede gymnasium', dat in 1919 naar Zeist vertrok. Er heeft daarna een kleine oorlog gewoed over het bezit van het gebouw en de twee leraarswoningen ernaast. Een plaatselijke gefortuneerde landbouwer deed een bod ten einde de gebouwen als opslagplaatsen voor appels te kunnen gebruiken. De Heldringgestichten, zoals die toen nog heetten, waren iets sneller of hadden betere relaties. Zij kochten de hele zaak en vestigden er één der gestichten in. In 1923 begon in alle haast de verbouwing tot school voor kweekschool en h. b. s.

Gelukkig bleef veel van het oude bewaard. De monumentale stoep was toen nog fraai gebogen en leidde recht naar de voordeur. Er zat een koperen knop aan die deur. De gang van blauwe plavuizen - hier en daar gebarsten - liep van voor tot achter. Ongeveer halverwege was een trappenhuis, gedeeltelijk vernieuwd in 1923. Rechts bevond zich een rij toiletten en daarboven, als het ware op een podium, een rij gipsen borstbeelden. Het waren levensgrote voorstellingen van Mozes, Plato, Prins Maurits en andere belangrijke figuren uit kerk en staat. Deze erfstukken van het gymnasium troonden hoog boven die w. c. 's en lieten Zettens water over Zettens akker lopen, jaren lang. Op een dag in 1926, toen H. M. Koningin Emma Zetten bezocht, werden enkele beelden tijdelijk verwijderd. Men vond waarschijnlijk de plaats van het

Mauritsbeeld niet passend bij 's mans veldheersroem. Maar na twee dagen stond Maurits weer boven op het toilet. Ik vertel geen fabels; dit voor de lezer die denkt: hij maakt er maar wat van.

De trap naar de tweede verdieping had tweemaal tien treden, met een klein tussentstuk in het midden.

Ik vermoed dat men omreden van dat tussentstuk nóg een toilet kon bouwen. Boven, waar de h. b. s. huisde, had je dan allereerst het natuurkundelokaal, een merkwaardig vertrek. De wanden waren versierd met dode kippen en ander overleden pluimvee. Er hing ook een opschrift aan de wand gesteld in de Duitse taal. Er stond: 'Die Figuren zu berühren, mit den Pfoten, ist verboten'. Dit was wel het enig toegestane officiële grapje in het hele gebouw. Het plafond van de zaal bevatte - herinnerend aan een vroegere bestemming als slaapzaal - een luik, dat open kon en toegang gaf tot een zolder. Dit luik bood schrandere jongens veel mogelijkheden, tot spieken toe. Maar laat ons dit, met luik en al, bedekken met de mantel der liefde. In de zaal bevond zich ook een groot aquarium benevens een zuurkast ter verwijdering van kwalijke chemische verbindingen.

Naast de zaal leidde een trapje naar een voormalige bergzolder waar bij de verbouwing in '23 vier leslokalen werden geïmproviseerd. De muren waren, naar het gebruik van die tijd en omdat de fundamenten niet veel konden dragen, zeer licht en zeer dicht. In die lokalen bracht schrijver dezes drie jaren van zijn veelbelovende jeugd door. Autobiografische gegevens worden de lezer onthouden; hij kan die te zijner tijd elders vinden.

Een andere trap leidde naar een volgende verdieping waar omstreeks 1926 een handwerklokaal werd geconstrueerd, compleet met noorderlicht. Hoewel ik daar, uit de aard mijner kunne, geen onderricht ontving weet ik wel dat het er 's zomers vaak ondraaglijk heet was. Onder in het gebouw bevond zich een labyrint van hokken en keldertjes waar onder andere handenarbeid werd bedreven. Ook de plaatselijke padvinderij vond er een onderdak. Een buitendeur gaf toegang tot een fietsenbergplaats voor geprivilegeerden: de leraren. Hun fietsen droegen gemeenlijk gehaakte zadeldekjes, naar de mode van die dagen.

Elektrische verlichting wás er: in 1921 bereikte deze uitvinding het dorp Zetten. Het gemene volk plaatste zijn rijwielen onder een aantal afdakken achter of naast de school. Daar was ook een moestuin, aangelegd door belendende bewoners. Deze beleefden weinig genoeg aan hun activiteiten, daar de schooljeugd de aardbeien vroegtijdig placht te oogsten. Een grote vuilnisbelt completeerde de

tuininventaris.

Wat rest me nog te vertellen? Heel veel, maar het is zo moeilijk dit onder woorden te brengen. Het is de sfeer die het 'm doet. En die sfeer wás er. Onnoemelijk autoritair, maar wel met stijl. Onnoemelijk dorps, maar met een geur van bloemen. Uiterst bekrompen, maar groots vaak in plichtsvervulling en vooral in het nederige.

Wereldvreemd en wereldwijs tegelijk, die sfeer van Zetten, van Veldstraat, van 'de school'.

De eerste directeur leidde - en diende - de school gedurende 31 jaar. Men noemde hem 'Pa', niet als aanspreektitel, dat kon toen (nog) niet. Maar zo'n bijnaam zegt meer dan twee letters meestal doen.

Hij leidde de Maandagmorgenwijding en begeleidde de samenzang op de viool: wellicht een unicum in Neerlands schoolhistorie.

En als ik nu, hier in de Belgische Kempen, op een wonderwarme avond in mei 1971 terugdenk aan dat Witte Huis, die Veldstraat, die School, dan denk ik aan een tijd zonder televisie en leerlingenparlementen, maar mét appelbloesem en zuiver Lingewater, goede lucht en vette modder, aan die kleine historie van kleine mensen, aan leerlingen, conciërges, leraren en directeuren, aan Canadezen, Schotten, Engelsen en Amerikanen, aan allen die onze school in- en uitgingen tot aan de dag van vandaag. Want ik heb het gezien en ik ben er dankbaar voor.

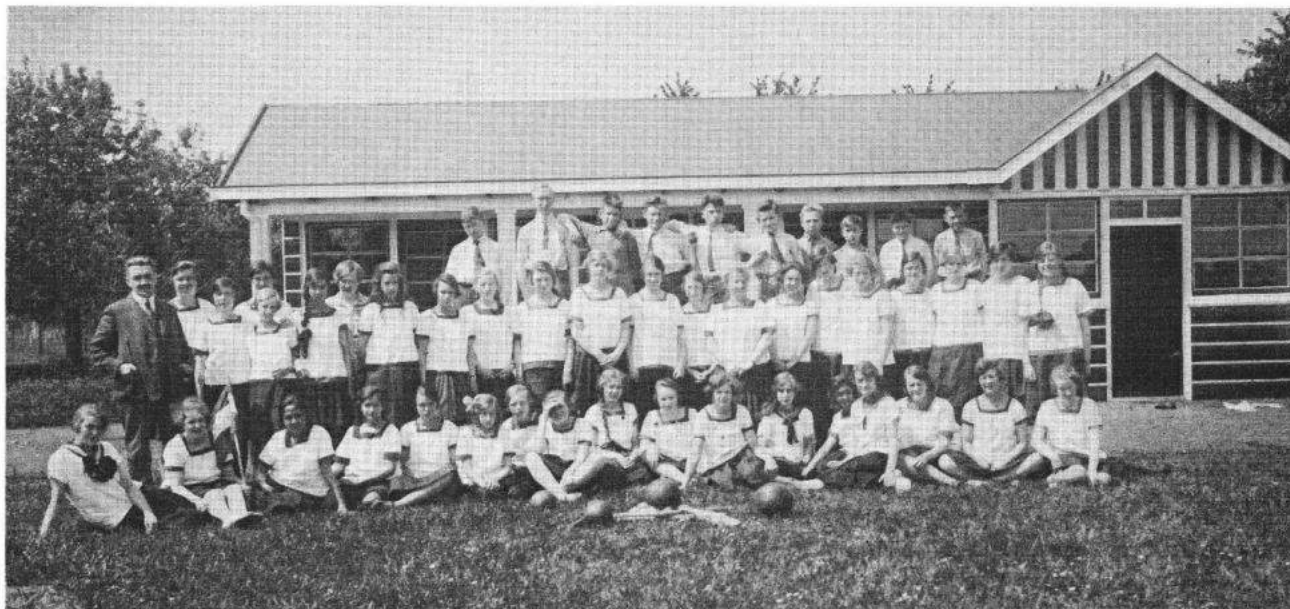
Heldring College, vaart wel !

Mol, België
Mei 1971

H.A. van Wely.

staande v.l.n.r.

Dirk van de Wal
 Hr. van Wely
 Jaap Posthumus Meijes
 Mej. Dr. E. Schelts van Kloosterhuis
 Jo Meek
 Jans van de Kamp.
 Anet van 't Hof
 Adé Keck
 Zittend v.l.n.r.

Henk van Wely, Anton Bloem,
 Wim den Hartog, Mej.M.B.Kikkert,
 Mej. L.E.Steding, Hilly de Vries,
 Truus Bosch, Trijntje Buys.

Op de grond v.l.n.r.: Fieke Bloemsma, Em. Lammerts van Bueren,
 Rie Koelman, Riek Wingelaar, Lies Fontijn, Hetty Booth.

H.B.S. klas II 1929

H.B.S. Klas II en III 1929

v.l.n.r. staand
 Henk van Wely
 Anton Bloem (Blom)
 Jaap Posthumus Meijes (Potjes)
 Dirk v/d Wal (Detje)
 Dhr. A Huisman
 Dies Keck
 v.l.n.r. zittend.
 Wim den Hartog (Wimke)
 Wim Franken
 Bertus de Hartog ('t Schaap)
 voor "het voetbalhuisje"

H.B.S. 1929

Het internaatsleven in de begintijd van onze H.B.S.

Een moeilijke opgave, dat te beschrijven!

De buitenkant, och ja, daarvan kun je natuurlijk vertellen: half zeven opstaan, negen uur naar bed, half tien lichten uit. Op vrije middagen gelegenheid om boodschappen te doen of te gaan fietsen - maar niet over de rivieren gaan - en beslist op tijd aan tafel. Roken en snoepen verboden. Zaterdag- en Zondagavond voorlezen door Mevrouw en onderwijl kousen stoppen en je huiswerk voor handwerken maken. Drie uur suf per dag en dan niet opstaan om een vergeten boek te halen. In 't rijtje naar de kerk, niet meer dan drie maal per jaar naar huis. En het hele leven werd bepaald door de bel.

Maar wie, die het niet heeft meegemaakt, begrijpt iets van al het heimwee en al het plezier, van al het gekif en alle goede vriendschap, van alle ondeugende streken en alle wezenlijk mooie dingen?

De sfeer in huis werd bepaald door Mevrouw. Zij hield zich, zeer beheerst, nadrukkelijk op een afstand en was volstrekt onberispelijk. Maar als een hummel van amper twaalf jaar heimwee had, of een van ons had moeilijkheden op school, of verdriet thuis, of narigheid met de Do (het ergst van alles!) dan was zij er en had alle tijd en aandacht en meestal maakte ze het nog voor je in orde ook. 'Ik ben een soldatendochter' en dus hield zij onder alle omstandigheden 'het gezag hoog'. Ja, aan de buitenkant, zeker. Maar de doodenkele keren dat Mevrouw na een haastig doch uitermate correct belet vragen naar de pastorie ging wisten we allemaal zeker dat er nu verder geen vuiltje meer aan de lucht was.

Mevrouw had ogen van achteren en van voren en een 'gevoel' door de muren van 't 'Heilige' heen als er iets scheef liep. Straf werd er nooit gegeven, maar metéén verscheen de kleine, kaarsrechte figuur dan in een wit

mouwschort. (Twee generaties hebben zich afgevraagd waarvoor dit schort nu eigenlijk diende).

Mevrouw was er meteen. Nee, toch niet altijd. Er waren ook dingen die wel niet mochten, maar die bij bepaalde gelegenheden gebeurden, terwijl je zeker wist dat je nooit zou worden gecontroleerd, al hoorde je 't gelacht van de 'Jordaan'tot in 'Pluto'of op 't 'Walhalla' Wie heeft er in de nacht van haar slagen geen limonade gemaakt in de waskom en leverworst op gegapt geroosterd brood gegeten en suikerklontjes met citroen? Zelfs toen je op de 'Boulevard' hoorde hoe een zestal op de 'Kinderwagen' door een bed zakte bleef de deur van 't 'Heilige' dicht en de dames die op de hoek van 't 'Rozenhofje' en van de 'Jordaan' woonden sliepen opmerkelijk vast! Ook mocht je niet op de zolders komen. Maar vreemd blijft het dat jarenlang niemand iets gemerkt heeft van de club die haar hol had achter 't waterreservoir!

Wat ècht niet mocht waren de dingen die je thuis ook niet deed. En daar had je je maar aan te houden, of je kreeg constant een juffrouw op je hielen. Toch duurde dat nooit langer dan tot de vakantie - dan begon ieder met een schone lei.

Alleen met de vakantie naar huis, dus drie maal per jaar? Ja, maar een reis van 5.15 tot 14.45 uur was toen niets bijzonders. Het was gewoon te duur voor de meeste ouders. Maar als de vakantie dan kwam, 'met vaandels en met pluimen' en je danste het vacantielied een week lang na 't ontbijt door de eetzaal en de gang och, dan was het extra feestelijk. Zelfs de dienstmeisjes hadden er plezier in en wreven de eetzaalvloer gewoon een keer vaker. Bovendien: gingen we ons thuis niet allemaal meer waarderen?

't Is moeilijk om alle surveillantes te noemen. Schrijf je zes namen op dan sla je er misschien zeven over. Maar wie alle jaren door bleef was: Juffrouw De Bode. Zij regelde de huishouding, en hoe! Ze had altijd iets gezelligs voor ons: een vers kapje als je in de broodkamer kwam, en soms een klein stukje van 't binnenste van een rollade er op. Maar als we tē enthousiast de toekomst voorspelden met de draaiborden haalde zij die uit de stapel, om 't rozenservies te sparen.

En dan de tuin. Die bestond niet zonder Hendriks. Honderden malen heeft hij zijn werk laten staan om bloemen voor onze hokken te snijden. En hoe vaak heeft hij zich omgedraaid als je een paar worteltjes of tomaten gapte? Maar bij een reünie op 't Witte Huis riep hij eens: 'En nu komen jullie uit de frambozen, ik heb al jaren gedaan of ik het niet zag, maar nu zijn jullie volwassen. 't Is nu mooi geweest!' Wat hebben we toen samen

gelachen !

Hoofd van de dienstmeisjes - en wat waren er aardige bij - was Cor Kroes. Cor was een schat. Maar evenwel controleerde ze onder 't ontbijt de hokken, en als je bed niet behoorlijk was opgemaakt keerde ze eenvoudig de matras om. 'k Moet zeggen dat 't wel hielp.

Die ellendige suf! 's Ochtends een uur en 's avonds twee uur. En op het podium een surveillante met een frivolité-werkje. Tenminste, dat was zo voor de eerste en tweede klassen van H. B. S. en Nor.

Wie werd er ook al weer uitgestuurd omdat ze in tranen uitbarstte over een dierkundeboek-met-een-roman-er-onder? En hoe zag ze toch kans dat boek mee naar buiten te smokkelen en het op sans nog uit te lezen ook? - De derde klassers suften zelfstandig. Ja, maar de suite-deuren moesten later weer open want ze hadden toen te gezellig bezoek gehad van de H. B. S. jongens op de vensterbank. En hadden ze nou maar niet zo hard gegiecheld dan was er niets gebeurd. 't Was wel stom, hoor.

In de rij naar de kerk was zò gewoon dat niemand het erg vond. Maar als je met Mevrouw moest lopen - dat hoorde je pas als zij de deur uitkwam - en je had geen handschoenen aan omdat die kapot waren! Je kon 't nog niet eens verbergen, want: 'A lady puts on her gloves in her room/Nurse in the hall/And the servant in the street', dat hadden we vaak genoeg gehoord. Gelukkig waren we bekwaam in 't vliegenvlug ruilen.

Dat ouderwetse voorlezen in de suf van de derde klas! Alle meisjes zoet om de tafel en in de pauze thee (in kopjes!) Maar wat kon Mevrouw mooi voorlezen en ze had altijd boeken die de moeite waard waren. Later schaften we ze wel aan, ook toen we al lang van school waren.

Ook de dagboeken die Mevrouw aan 't ontbijt na het bijbellezen gebruikte waren steeds de allernieuwste. Maar hardop bidden bleef beperkt tot een dagelijks 'Onze Vader'. En toch - niet vaak hebben wij dat zelf meer automatisch gebeden nadat Mevrouw bleef steken in 'Uw Wil geschiede' en haastig de eetzaal verliet de dag dat iemand, die haar zéér na stond, was gestorven.

Om het andere jaar werd Mevrouw's verjaardag gevierd, na een voorbereiding van maanden. Een echt zangspel of een zelfgemaakt toneelstuk, zoals 'De Opstandigen' van Jo van Ammers-Küller of 'Sturmfels' van Marie Boddaert of een sage of een sprookje van Andersen. Er gold een erecode: door elkaar genomen mocht één costuum niet meer dan vijftig cent kosten. En omdat een pruik al zestig cent kostte al maakte je die

nog zo zuinig, moest je de pakken en jurken fabriceren uit oude lakens, die Debs er voor spaarde, met tarlatan, haarlinten en kanten kleedjes. Maar hoepelrokken maak je het best van een deken en een stevig touw en paniers van een divankleed, een rijgdraad en zeven veiligheidsspelden, he?

Op die 'grote avond' kwamen er veel gasten en alles was dan piekfijn in orde. Maar op een gewone stukjesavond, zomaar opgezet omdat het een Zondag zo ellendig regende, was 't vrij wat primitiever en heel zot. Er werd met verve toneelgespeeld en vaak met nu zeer moderne middelen, b.v. een toneel met één stoel, daaraan een papier: 'hierachter stroomt de Waal' of een piano in een hoek waaruit een spook verrees. Op zo'n avond werd Mevrouw uitgenodigd voor het bestverzorgde deel en na de pauze zat zij in haar kamer. Daarmee sloeg zij twee vliegen in één klap, zei ze eens. Zelf had ze een heerlijk vrij uur om te lezen en wij leerden er uit dat iets, dat op zichzelf grappig of genoeglijk is, toch niet overal kan.

Een spannende vraag was ieder jaar: 'Hoe komt de Sint en hoe is de aankondiging?' Die aankondiging moest altijd onverwachts en iedere hoogste klas probeerde een entree van Piet te bedenken die nog nooit was gebruikt. En de Sint kwam het hek in terwijl wij in de donkere eetzaal voor de ramen stonden; soms te voet, eens in een vliegtuig, eens te paard, eens per fiets, eens in een draagstoel, soms met lantaarns, dan met fakkels, dan met lampions - een voorbereiding van weken maar 't ene jaar nog glorieuzer dan het andere.

Internaatsleven in de begintijd van onze H. B. S.

Velen van ons herinneren zich de onbeholpen woorden van het Witte-Huislied: 'Dat je tus-Waal en Rijn/geworden bent die je moest zijn' en zeggen nu: 'Er is toch wel iets van waar geworden'.

't Was een goede tijd. Ook met veel verdrietigs. Maar met nog veel meer plezierigs.

En met talloze vriendschappen die tot vandaag hebben standgehouden.

J. de Puy.

Het Witte Huis

"Mevrouw"=Mej. AAC van der Dussen

Eindexamen 1929

Terras

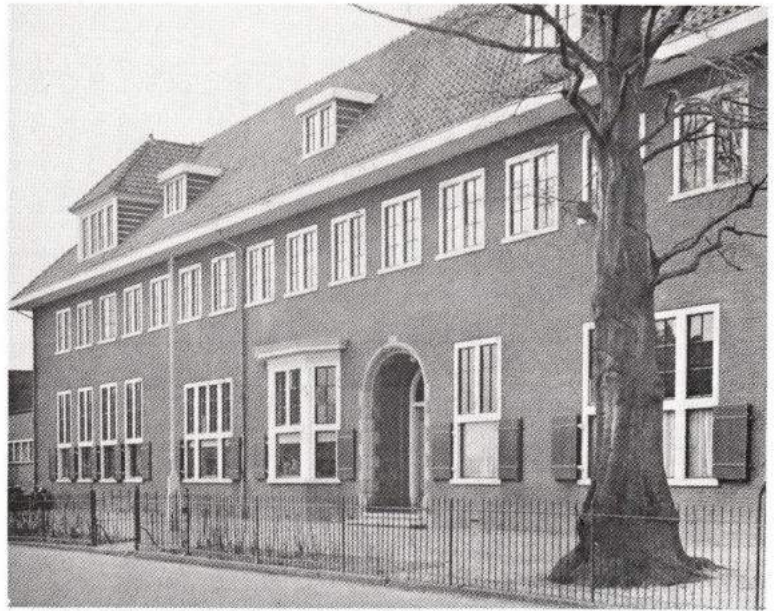
de eetzaal

de "Suf"

Wat behoort te worden meegebracht voor het internaat:

- 2 dekens
- 1 moltondeken
- 3 lakens
- 3 slopen
- 3 handdoeken
- 3 badhanddoeken
- 6 washandjes
- 3 servetten
- 2 servetzakjes of een servetring
- 2 waszakken
- peignoir
- pantoffels
- voldoende ondergoed
- klerenhangars (gemarkt)
- toiletzeep
- naaigerei
- benodigheden voor schoenpoetsen
- fiets
- bijbeltje
- psalmboekje (nieuwe berijming)
- gezangboekje (nieuwe bundel)
- verhuisbiljet
- gezondheidsverklaring
- bewijs van doorlichting (T.B.C.)

Internaat "De NOR" 1971

Ontspanning in de NOR (1962)

in de gang (1962)

- 2 -

= = = = =
= . O N . S S C H O O L B L A D =
= = = = =

Vijfde Jaargang No.1

Dinsdag, 20 Maart 1934.

Abonnementprijs:
f 1.-- per jaar.

Administratieadres:
Veldstr. 10 Zetten.
Giro: 8 8 1 1 2 .

Onder redactie van:

Greet ten Kate, Berty van Wely en Anneke ten Zijthoff.

H E R D E N K I N G

Het is vandaag 12½ jaar geleden, dat de Hoogere Burger-school werd geopend. Nu passert vanzelf het verleden de revue. We denken terug aan den openingsdag 's morgens om negen uur op 't Witte Huis. Dr. Lammerds van Bueren leest een psalm en gaat voor in gebed. De directeur en het aanwezige personeel wordt welkom geheten. De Heeren Heldring en Ippius Fockens geven blikken van hartelijke instemming met dit eenvoudig begin. De Heer Oosterlee ziet met blijdschap zijn vele voorbereidende bemoeienissen van deze oprichting met succes bekroond. Mejuffrouw Van der Dussen heeft met bereidwilligheid een groot deel van haar internaat afgestaan aan de nieuw opgerichte school. En de 24 nieuwe leerlingen staren al het vreemde ietwat vragende aan.

Geruimen tijd voor 1 Sept. 1921 was de oprichting van een nieuwe onderwijns-inrichting besproken en overdacht. Zetten miste een schakel tusschen de lagere school aan de eene zijde en de Kweekschool en de Huishoudschool aan de andere kant. Herhaalde malen had men aanvragers voor plaatsing van kinderen moeten teleurstellen, omdat een geschikte school voor dergelijke leerlingen ontbrak. De nieuwe onderwijswet eischte voor de toelating tot de Kweekschool een beter gefundeerde vooropleiding dan de hoogere van een lagere school konden geven. Er waren toen stemmen opgegaan voor

de stichting van een U.L.O.-school, maar deskundigen op onderwijnsgebied hadden een hogere burgerschool met drie-jarigen cursus aangeraden. En naar hun goeden raad is geluisterd. Zoo is op 1 September 1921 de oprichting van onze school tot stand gekomen. We begonnen met 20 meisjes en 4 jongens in de eerste klas. Wat zou er van groeien? Vol moed gingen Mejuffrouw Vermeer en ik aan 't werk. De dames Kikkert en Grönlund gaven de eerste Fransche en Duitsche lessen, de dames Drost, Hoffman en Meijer begonnen met handwerken, teekenen en gymnastiek. Mijnheer Bos hielp tijdelijk met Plant- en Dierkunde en Dr. Posthumus Meijjes met Godsdienstonderwijs. Alles was nog in een groeiend stadium. Met veel dingen moesten we ons wat behelpen. Maar plannen voor de bouw van een nieuwe school werden door den architect gereedgemaakt. Het geheel zou verrijzen op het terrein, waar nu het gymveld ligt.

Intusschen is de tweede klas geformeerd. Ds. Coenraad wordt aangesteld voor Godsdienstonderwijs. Een grooter deel van het Witte Huis wordt geannexeerd. De eetzaal wordt zelfs gebruikt door Juffrouw Hapels voor de sloydlessen en de meisjes beschadigen de tafels met hun messen. De gymnastieklessen voor het groeiend aantal jongens worden nog steeds door een dame gegeven in het tegenwoordige "Jolijt", dat eigenlijk alleen bij droog weer te gebruiken was. Ook geeft Juffrouw Zeelenper daar haar eerste teekenlessen. De Heer Adriaan Oosterlee moet Natuurkundeles gaan geven in een lokaal van het oude internaat op een kwartier afstand. Het werd hoog tijd dat wij het gastvrje Witte Huis gingen verlaten. Want het derde cursusjaar naderde al.

Daar wwait echter in het voorjaar van 1923 een bezuinigingswind uit den Haag. Onze plannen liggen goedgekeurd klaar. Plotseling verschijnt een bezuinigings-inspecteur met een kaart vol groote stippen. Elke stip stelt een plaats voor waar middelbare scholen zijn. En hij wijst ons op Wageningen, Tiel, Arnhem en Nijmegen. Alles vlak bij elkaar. Het Bestuur laat hem het oude gebouw van de Arenhorst zien, dat misschien tot schoolgebouw voor de H.B.S. zou kunnen worden ingericht. Het gebouw wordt bekeken maar 't lijkt den ambtenaar ongeschikt, vooral in een warmen zomer. Een troostelooze dag! Wat is het

Grönland, die ons verliet. Niet zoo heel lang heeft zij van haar rust kunnen genieten. Ons blijven bij haar kennis van astronomie en muziek, evenals haar taxaties van een vertaling (sechs und ein halb minus). Mejuffrouw Steding volgde haar op. In 1926 wordt aan de school verbonden Ir. H.J. Rijkx voor de Natuur- en Scheikunde, die tot 1 Januari 1930 als leeraar en daarna als gecommiteerde goede diensten in Zetten verricht heeft. Zijn opvolger, de Heer Van Suylen, is nu al vier jaar zijn energiek opvolger. Het is niet noodig hier alle mutaties op te sommen. Wel noemen we in dit verband Mevrouw Meijer, die wegens gezondheidsredenen op 1 Mrt. 1929 ontslag nam. Een herinnering aan jeugdige frisheid en opgewektheid laat zij bij ons achter. Juffrouw Vermeer sierde in 1929 de school en zichzelf met het verwerven van den doctorstitel. Intusschen kwam Minister Waszink met nieuwe onderwijsplannen, waarin hij de driejarige H.B.S.-en wilde omzetten in handelsscholen. Van verschillende kanten ondervond dit wetsvoorstel bestrijding en de wolk dreef over.

In den zomer van 1930 ging Oosterlee weg. Wij voelden het als een slag. Voor het memoreeren van alle mooie momenten van samenwerking zou "Ons Schoolblad" te klein zijn. Gelukkig vervult Dr. Kalsbeek zijn plaats met eere. De herinneringen stapelen zich op en we vergeten intusschen de leerlingen. En zij zijn toch eigenlijk de hoofdzak. Van de oud-leerlingen in deze 12½ jaar zijn er nu al verscheidene Vader en Moeder. Helaas zijn er ook jonge levens voor goed heengegaan: Grè Helleman, Like Bianchi en Paul Arens. Van onze bestuursleden missen we voor altijd de Heeren Ippius Fockens en Royaards. Hun nagedachtenis blijft met dankbaarheid in onze harten bewaard.

Intusschen mogen wij ons werk nog met blijdschap doen. Wel maakt het onderwys in het algemeen een moeilijken tijd door. Bijna wekelijks neemt de regeering, noodgedwongen, maatregelen, die onzen arbeid verzwaren. Maar God waakt over ons. Ook over onze school. Dit zij de laatste gedachte van de overdenking van deze 12½ jaar. En tevens de eerste waarmee we het volgende tijdvak tegen gaan.

Zetten, 1 Maart 1934 J. van Wely.

moeilijk praten met menschen, die weinig interesse voor ons werk hebben en het grootste genot smaken als we zouden verdwijnen.

1 September 1923 krijgen we huisvesting met de Kweek-school samen in het oude gebouw van de Arenhorst. Een haastig in elkaar gezette verbouwing maakt deze combinatie mogelijk. Door opgebroken gangen en open trappen beginnen we den volledige driejarigen cursus. Het personeel is nu eindelijk voltallig. Voor Plant- en Dierkunde Mejuffrouw Van der Molen en voor Natuur- en Scheikunde Dr. Van der Made. We bewaren zeer aangename herinneringen aan dat eerste contact der beide scholen in een gebouw. Het duurde eenigen tijd voor alles geregeld liep. De sloydlessen in het souterrain en de handwerklessen op zolder waren oorzaak dat de Heer Oosterlee en ik vaak als verkeersagenten optraden, want de trappen en gangen bleken wat smal. En het in elkaar zetten van lesroosters kostte ook moeite bij gemeenschappelijke leerkrachten en lokalen. Maar met overleg is veel goeds te bereiken en welk een voldoening gaf ons ten slotte het geheel. Wat kan men aan een oud gebouw wennen en hoe heerlijk kan men daar ook zijn werk doen. Toen eenige jaren later een ambtenaar van de rijksgebouwendienst ons bezocht en zijn verwondering er over uitsprak, dat we nog steeds geen nieuwe aanvraag om een nieuw schoolgebouw hadden ingediend (blijkbaar was bezuiniging niet meer noodig) moest ik antwoorden, dat we er niet meer aan dachten.

In Juni 1924 hadden we ons eerste eindexamen. Aan 17 meisjes en 2 jongens kon het eindexamen worden uitgereikt. Hoe rijst het beeld van den Heer P. Oosterlee uit Nijmegen voor ons op, die zoo intens dit examen als gecommiteerde bijwoonde. Het waren fijne dagen toen wij voor 't eerst onderzonden hoeveel deze kinderen na drie jaar presteerden en welk een groote dankbaarheid een gelukkig schoolleven geven kan. In 1925 werd het terrein voor gymnastiek in orde gebracht en verrees daar het aardige sportgebouwtje. Onze concierge Mevrouw Kost verliet ons en haar plaats werd ingenomen door Crum en zijn vrouw. Wij denken aan Fräulein

1. Lex Vogelenzang
2. Hein v/d Westeringh
3. J v Wely
4. A Huisman
5. M Kikkert
6. Dusseldorf
7. Corry Koster
8. Mona v Boven
9. Riekje Eijlander
10. B. Vermeer
11. Toni de Bruin
12. J Zeper
13. M v Dongen
14. Ab v Hattum
15. Jan den Hertog
16. Sjoertje Flach
17. Jeantje Hommersom
18. Appie v Dijhen
19. Willy Ariesen

Verjaardag van de Hommes

Uit Pa van Wely's tijd

Gaarne voldoe ik aan het verzoek van onze redacteur, in dit gedenkboek iets te schrijven over lang vervlogen jaren, de jaren van de eerste directeur onzer H.B.S. de heer van Wely, een man die bij al zijn oudleerlingen en collega's in gedachten zal blijven voortleven als 'Pa van Wely'.

Ik heb het voorrecht gehad ruim 24 jaren onder zijn vaderlijke leiding te mogen werken en zal deze tijd niet licht vergeten. Als je jong bent en zo voor het eerst aan H.B.S. jeugd moet lesgeven, ondervind je wel eens moeilijkheden, dat geldt voor een ieder. Fijn, dat je dan iemand op de achtergrond weet, op wie je kunt rekenen, die je begrijpt en je met raad en daad bijstaat. Zo iemand was Pa van Wely.

Het was 1928 toen ik als 22-jarige jongeman aldaar op de jeugd werd losgelaten, versta me goed, op de jongens dan, met de meisjes had ik me niet te bemoeien, die kregen les van een vrouwelijk collega. Mijn eerste ervaring was dat de heren geen gym-kleding droegen, wel gym-schoenen en alleen de colbertjasjes gingen uit.

Toen ik hun een zwarte broek en een shirt voorstelde waren ze enthousiast en ze verschenen even later met het sportgoed over hun andere kleding heen. Ik beduidde hen dat dit de bedoeling niet was, eerst alle andere kleding uit en dan de sportkleding, met dit gevolg, grote heibel met diverse ouders die dachten dat hun kroost zwaar ziek zou worden en er op stonden dat ze hun flanellen en borstrokken moesten aanhouden.

Ook de meisjes kregen andere kleding, waarvoor mijn vrouwelijke collega en ik een model hadden uit gezocht, maar oei, dat viel in slechte aarde, was veel te werelds en aangezien het ook de meisjes van de kweek- en huishoudschool betrof, werd er door enkele dames een voor alle meisjes gelijk gym-costuum ontworpen.

Het bestond uit broekje en lijfje in één stuk, waaraan met veel haakjes en oogjes het rokje bevestigd kon worden, alles in blauwe stof. In de zaal mocht dan wel bij een enkele toesteloefening het rokje uit, op het veld nooit, verder witte kousen en schoenen. Zo op het oog zag alles er wel aardig uit, maar ik dacht bij mezelf, ja, maar hoe moet dat nou als zoo'n kind naar het toilet moet, dat wordt medaar een verkleedpartij, die zie je voorlopig niet terug. Maar ja, dat waren per slot van rekening mijn zaken niet, ik had me alleen met de jongens te bemoeien en die lagen me wel.

We hebben menig spannend partijtje gevoetbald, fair play stond wel niet in hun vocabulaire, maar dat was mijn taak om hen dat bij te brengen. We hadden op ons sportterrein een leuk clubhuis maar het terrein zelf leek meer weiland, dat ondergraven werd door mollén en waar meestal het gras zo hoog stond, dat er geen sport mogelijk was. We gingen dan maar zwemmen in de Linge bij het sluisje achter het kasteel. Officieel mocht dat niet, maar dat mocht de pet niet drukken, we doken en zwommen en hadden veel plezier. Dan de sportdag die we samen met de kweekschool hielden; om half 9 stelden we ons op in lange rijen van vier en vooraf gegaan door hoorns en trommelslagers marcheerden we onder veel bekijks door Zetten. Op het veld stond een plankier met het H.B.S. orkest, waarin Pa met veel zwier de viool bespeelde en waar de heer Hentzepeter de dirigeerstok voerde. 's Morgens sport en 's middags de vossenjacht. 12 Vossen moesten we zoeken waarvan één de hoofdvos. Nooit vergeet ik het meisje dat de hoofdvos voorstelde en zich had verstopt onder een grote hoop bladeren bij het kasteel. Ademhalen kon ze alleen door middel van twee slangetjes die ze in haar mond hield en de andere uiteinden lagen buiten de bladeren. Velen liepen over haar heen en vonden haar niet, ik wist het alleen en toen het tijd was, liet ik allen een kring maken om de bladerhoop, gaf een signaal en tot stomme verbazing zagen ze beweging in de hoop en kroop ze eruit. Ze kreeg een ovatie, maar zag eruit als een Turk.

In de twintiger jaren was Zetten een vredig dorp, waar alleen de schooljeugd de nodige afwisseling bracht, de straten waren grintwegen met grote kuilen, veroorzaakt door de zware boerenwagens, 's avonds was het er pikdonker, straatverlichting was er niet, moest je er dan uit, nam je een petroleumlamp mee om dan veilig de bruggetjes te bereiken en niet pardoos in de sloot te lopen, de dames van de internaten konden er wel over meepraten. Ons schoolleven voltrok zich altijd nogal rustig, toch gebeurde er wel eens iets, wat de gemoederen danig in beweging bracht.

Weet je nog: de Wageningse studenten? Even in de herinnering terugroepen. Dolle maandag was altijd de laatste dag van de Nijmeegse kermis in oktober, dan nam driekwart van de Nijmeegse bevolking vrij, om de bloemetjes buiten te zetten. Zo ook de Wageningse studenten, die hun universitaire studie wel eens goed wilden inzetten. Bij Cochius in Zetten huurden ze een stel landauers met paarden bespannen, die hen dan in Wageningen afhaalden en zo trok de hele stoet des morgens al, rijk voorzien van spiritualiën, vroeg door Zetten, waar ze bij de internaten dan even een rustpauze inlasteren, tot grote schrik van de directrice, die op zo'n bezoek geheel geen prijs stelde. Bezoek van één man was al taboe, laat staan een hele troep studenten. Och, de heren hielden wel van een verzetje en ook de meisjes waren niet bepaald afkerig van een bezoek van een stel jolige knapen. Ze maakten veel plezier, werden getraceerd, reden een eindweegs mee, vergaten de tijd, kwamen te laat, kregen het nodige te horen, enz. enz.

Tot de studenten op het lumineuze idee kwamen, dat een avondbezoek toch wel meer tot het succes zou kunnen bijdragen, daar zat nu eenmaal meer avontuur in en zo kon het gebeuren, dat de heren des nachts kwamen aanbellen, om een kopje koffie vroegen om een beetje bij te komen van al dat gehos in Nijmegen. Nou je begrijpt, toen had je de poppen aan 't dansen, het hele internaat in rep en roer, deuren werden vergrendeld, ramen gesloten en de gordijnen dicht, maar ja, houdt dat maar eens vol met een huis vol meisjes, die prompt klaar wakker werden en zich niet bepaald aan de afspraken hielden. Ofschoon de toegangen tot het terrein gesloten waren, was het voor de heren een koud kunstje het zaakje los te krijgen en wanneer ze de deuren gesloten vonden, dan maar buitenom langs het hekwerk van de muren naar de slaapkamers van de meisjes te klauteren, wat natuurlijk tot veel gegil, gelach en gejuich aanleiding gaf. Politie werd opgebeld, maar wat doe je alleen tegenover zo'n overmacht. De nodige zoentjes zullen wel zijn gegeven en menig vrijerijtje zal hebben plaats gevonden, maar het was allemaal onschuldig en alleen bedoeld als plagerijen. In de ogen van de directrice was dit echter een vreselijke inbreuk op de regels, maar de meisjes hadden een gebeurtenis van hun leven gehad, raakten niet uitgepraat, konden dagenlang vertellen, "verhalen" gewoonweg.

Zelf heb ik ook eens een scheve schaats gereden, dat zat n.l. zo. Op een zondagmorgen zou ik een kopje koffie gaan drinken bij de heer en mevr. Van Wely. Ik stapte in m'n auto, nam een vriend mee die in Zetten een vriendinnetje had zitten. Aldaar aange-

komen leverde ik hem af en reed naar het huis van de Van Wely's. Na het zeer gezellige kopje koffie stapte ik een uurtje later weer op, haalde m'n vriend af en het internaat passerende, zag ik een heel stel hoogst verwonderde meisjesgezichten achter de ramen, gaf een zwaai en reed nietsvermoedende verder.

De volgende dag werd ik door m'n vrouwelijke gym-collega, die als surveillante bij de meisjes in het internaat inwoonde, aangesproken. Op last van de directrice had zij de opdracht gekregen mij een ernstige vermaning te geven voor het feit, hoe ik het in mijn hoofd had gehaald, mij op zondag met een auto in Zetten te vertonen.

Ik had daarmee toch wel een bijzonder slecht voorbeeld voor de zondagsrust gegeven en dat nog wel onder kerktijd.

Ik moest begrijpen, dat er zondags uitsluitend gewandeld mocht worden en van de fiets geen gebruik mocht worden gemaakt, laat staan een auto.

Als er iemand van het tweewielig voertuig gebruik mocht maken, gold dit de President Directeur der Helderling stichting, die als predikant wel eens in een andere gemeente moest preken en zich daartoe op de fiets naar het station mocht begeven. Ik had moeten begrijpen, dat hier iedereen ter kerke ging, ook de meisjes van de internaten onder leiding van hun directrices.

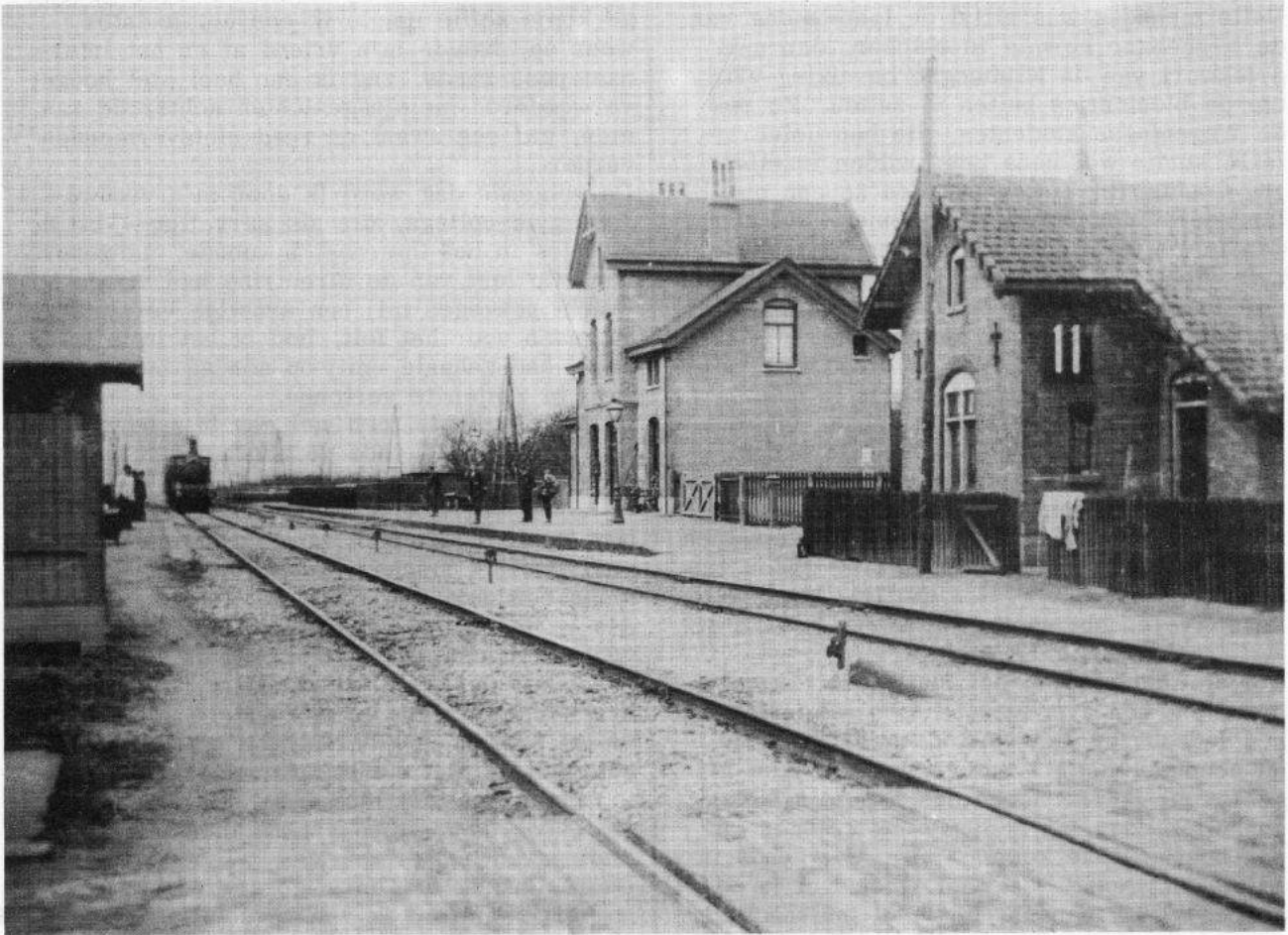
Daar stond ik met mijn goede gedrag, waar nog bij kwam dat ik van verschillende zijden die die dag te horen kreeg, 'U bent zondag in Zetten geweest met de auto'.

Ik dacht bij mezelf 'Andries, jonge, dat heb je helemaal verkeerd gespeeld, daar zal wat zwaaien.

Ik zag het al gebeuren, op het matje bij de Pres. directeur, 'gesprek' insubordinatie 'gewogen en te licht bevonden', de laan uit. Enfin, maar afwachten, geen afspraakjes meer op zondag.

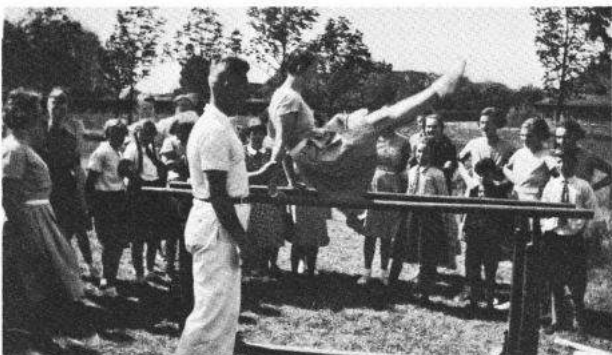
Zo zie je maar weer: Er is veel veranderd.

A. Huisman.

Station Zetten / Andelst

Hieronder:
De heer Huisman geeft een demonstratie swingbal.

Het kleedlokaal op het sportveld.

hockey

Het "Strijkje".

"Pa gooit af"

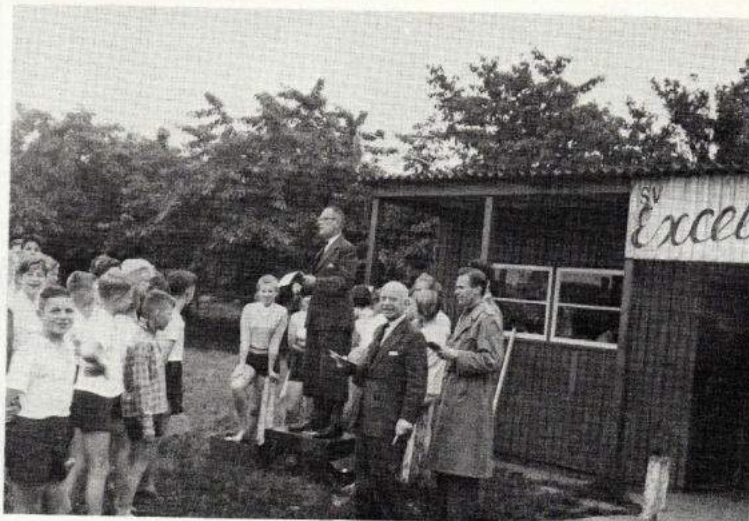
Vader en zoon van Wely

Mej. Hofman en
dhr. Huisman

voetbalelftal 1951

prijsuitreiking 1959

docentenelftal

H. J. Koeman
 M. van Rijsbergen
 P. Bikker
 J. Lubbers
 S. van Bleek
 C. A. Suiker
 A. Hooyer
 A. van Boheemen
 J. Arends
 C. E. van Ginkel
 R. Kwadijk

Sportdag juni 1966

Van de Peppel

De bakermat van het Heldring College

Dat was onze oude Christelijke H.B.S. met 3-jarige cursus.

Een kleine school, een klein begin met 22 leerlingen meisjes en jongens in één 1ste klas.

De eerste 2 jaren werden de lessen gegeven in de surveillance lokalen van 'Het Witte Huis', het oude jongensinternaat van het gymnasium.

De opzet van de 3-jarige H.B.S. was eigenlijk meisjes, voor wie in haar woonplaats geen voortgezet onderwijs mogelijk was, klaar te maken voor de bekende Zettense Normalschool. Met deze school bewoonden wij vanaf 1923 in goede harmonie het oude schoolgebouw van het gymnasium in de Veldstraat.

Op verscheidene uitstekende onderwijzeressen uit die tijd mogen wij terecht ook een beetje trots zijn. Maar al gauw veranderde de opzet van onze school en kregen wij steeds meer internaatmeisjes, die wel eens moeilijk waren, en jongens en meisjes uit Zetten en omliggende dorpen. Dit gevarieerd publiek was erg boeiend en had ook een gunstige uitwerking op elkaar. De aanvankelijk moeilijke meisjes ontpopten zich vaak als echte leuke kinderen.

Onder de rustige maar stevige leiding van onze directeur, de heer J. van Wely werd goed gewerkt, maar saai was het allerm minst. Onze 'Pa' was zelf een geboren en getogen Betuwnaar en bezat een flinke dosis Betuwse humor. Van de feestjes ter ere van zijn verjaardag genoot hij evenzeer als wij.

Hoe origineler, hoe liever!

Dat gold zowel voor het werk als voor het plezier. En dan kon hij ook de soms dolle streken van de jongens heerlijk met gelijke munt betalen. Zó was Pa, een eenvoudig, goed, gelovig mens. Zijn docenten waardeerde hij en hij had hart voor zijn kinderen. Met eerbied en dankbaarheid denk ik aan hem en aan alles wat hij me meegaf in de 31 jaar

dat ik hem als baas mocht hebben.

'Ik zou niet kunnen slapen als ik iets met mijn personeel had', zei hij eens. Wederkerig zal dat ook wel het geval geweest zijn, van ons allemaal.

Bij zijn afscheid in 1952 bleek duidelijk hoe geliefd Pa was.

Toen kregen wij een jonge baas, de heer J. van Dorssen. Met hem hadden wij, veel ouderen, het ook heel goed. Ik zal nooit vergeten hoe hij een kleine feestelijkheid arrangeerde toen ik 35 jaar in Zetten was.

Hij bood me plechtig zijn arm aan om de trap af te lopen, onder grote belangstelling van de jeugd.

Ik begreep er niets van, had er niet aan gedacht. Heerlijke juffrouw-Crum-koffie en taartjes completeerden het feest.

Toen deze jonge directeur, ook een voortreffelijk wiskunde-leraar, na 3 jaar, om persoonlijke redenen, Zetten verliet, deed dat Mej. Steding en mij verdriet.

Onder onze derde directeur, de enthousiaste en blijmoedige heer Van Bommel, kwam dan de grote stoot naar de grote school.

We werden 5-jarig!

De plannen voor de nieuwe, grote school waren er.

In 1961 nam ik, na 40 jaar, afscheid van de school. De heer Van Bommel in 1963.

Het was een echte slag, in de eerste plaats voor Mevrouw van Bommel, toen hij, een maand na zijn pensionering met het mooie afscheid, plotseling overleed.

Jammer dat hij de nieuwe school niet meer heeft mogen zien. Hij zou er zó van genoten hebben.

En toen, na een 7-jarig directeurschap van de heer Suiker, volgde de heer Van den Berg deze als directeur op.

Snelle veranderingen in deze snelle tijd.

Wat niet verandert is de belangstelling in onze kinderen.

In deze laatste maanden van veel namen weer horen, veel gezichten weer zien op oude foto's, voel ik me een beetje als Mr. Chips en zou met een variant op zijn woorden kunnen zeggen:

No children? I had hundreds.

Mijnheer Van den Berg, docenten en jongelui van vroeger en nu, ik wens U Gods zegen.

Alles wisselt op Zijn wenken
Maar Hijzelf verandert niet.

M. B. Kikkert
lerares Frans en Engels 1921-1961

staande v.l.n.r.

I van Wely,
., Ds. Lamberts van Bueren,
.

zittend v.l.n.r.

., M. B Kikkert,
.

De hele school in 1939

2de klas in 1943

6 - 7 - '44 Eindexamenklas

september 1947

De school in 1950

klas 3 , 1956

Il faut, que je
(M.B. Kikkert , Mademoiselle)

klas 1 , 1956

De eerste jaren van de vijfjarige H.B.S. in Zetten

Allereerst dien ik te vermelden, dat dit artikel ontstaan is na een gesprek (op mijn verzoek) met Mevrouw Ketel (Van Bommel). Toen ik onlangs, in een van de hoge kamers van de prachtig gerestaureerde en fraai ingerichte oude pastorie van Hemmen zat, 'proefde' ik meteen weer de sfeer. Iedereen, die mijnheer Van Bommel gekend heeft, weet wat ik hiermee bedoel. De antieke meubelen, de vele portretten en schilderijen, en overall om je heen tikkende, slaande of spelende klokken, verraden de liefhebberijen van een man, die toch ook 'drommels' goed met beide benen in de werkelijkheid kon staan, en dikwijls zeer op zijn stuk stond. Dan kon hij zijn mening, zijn overtuiging verdedigen, zoals een boer zijn stuk grond tegen onteigening verdedigt: beiden hebben enorme weerstanden te overwinnen; doch hoe het ook met de boer verloopt, Van Bommel wist niet van wijken.

De Heer A.A. van Bommel werd op 2 mei 1898 geboren. Iedereen weet: hij was een boerenzoon. Hij volgde een opleiding tot onderwijzer en werd o.a. hoofd van een chr.lagere school te Culemborg. Ondertussen voltooide hij zijn studie in de aardrijkskunde. Zo werd hij leraar aan middelbare scholen in Eindhoven, Waalwijk en Alkmaar. Na Alkmaar volgde zijn benoeming tot directeur van de Chr. H.B.S. met driejarige cursus in Zetten; in september 1956 treedt hij in functie. Ondertussen was de kweekschool in 1956 overgeplaatst naar Nijmegen, hoewel de vorige directeur, de heer J. Dekker, nog les gaf aan de H.B.S. (Nederlands) Zo bestuurde de heer Van Bommel gedurende twee jaar een driejarige H.B.S. Een H.B.S. met een toentertijd gering aantal leerlingen, eigenlijk een H.B.S. zonder toekomst; immers een groot gedeelte van de functie: opleiden voor de kweekschool, was verdwenen. Dit zag de heer Van Bommel ook in; vandaar zijn grote waagstuk: de driejarige H.B.S. veranderen in een vijfjarige. Ik schrijf: zijn grote waagstuk; niemand zal het mij euvel duiden, als ik beweer, dat dit idee inderdaad vooral zijn idee was. Een idee dat hij met alle kracht probeerde te verwezenlijken. Soms haalde men zijn schouders erover op, men schudde zijn hoofd: zoiets kon niet in Zetten. Men raadde hem af.

Als ik Mevrouw Van Bommel vraag, hoe het mogelijk was, dat haar man tóch doorzette (en zijn doel hierin bereikte) antwoordt zij: 'Het was een enorm waagstuk, in verband met het aantal leerlingen en met het aantal bevoegde docenten, maar de vaste overtuiging, dat het kon, deed hem doorzetten; het gelóóf, dat het goed zou gaan'.

Het was voor velen onbegrijpelijk, dat de kweekschool hier verdween; even onbegrijpelijk scheen het, dat de vijfjarige H.B.S. er kwam of maakte het een het ander begrijpelijk? In september 1958 werd de eerste vierde klas gevormd: een twaalfstal leerlingen waagde de stap. Spannende dagen, stromen van moeilijkheden zouden er nog komen. Eind 1959 bleek het aantal bevoegde docenten veel te klein: de rijkssubsidie hing aan een dun draadje. Het jus promovendi was nog steeds niet verkregen. De moeilijkheden werden overwonnen. We weten, dat de heer Van Bommel thuis gesteund werd door zijn vrouw (hoewel die wel eens zei: 'Je lijkt wel met de school getrouwd, in plaats van met mij') en hoe hij geestelijk steun vond bij Ds.K.O. Finkensieper. De enorme energie, die de heer Van Bommel aan de dag kon leggen, putte hij uit zijn geloof. Zijn geloof was niet alleen zijn energiebron, maar ook - als ik het zo zeggen mag - het boek, waaruit hij doceerde. Zeer belangrijk was voor hem het feit, dat hij zijn geloof ook aan zijn kinderen wilde doorgeven. Opvoeden was voor hem minstens zo belangrijk als onderwijzen. Daarbij kwam bij hem ook steeds de streekontwikkeling in de Betuwe als een voornaam argument naar voren. De Over-Betuwe had volgens hem dringend een vijfjarige H.B.S. nodig. Zo ook een A-afdeling aan die H.B.S. Ik weet niet, hoe ik het, behalve op de bovenstaande manier verklaren moet.

Wat haast onmogelijk scheen, gebeurde: in september 1962 werd een A-afdeling geopend; de school startte met twee 4-A klassen. Een jaar later nam de directeur afscheid van de H.B.S. Hij had de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Hij had in Zetten veel bereikt. Op 11 juli 1963 nam hij in 'Groot-Warnsborn' afscheid van de docenten. Hij las toen enkele zinnen voor uit het boekje 'Zonder Wierook' dat hij alle docenten cadeau deed. 'Ik houd van kinderen, zegt God, Ik wil dat men op hen lijkt' luidde de eerste zin. Het was voor velen een schok, dat de heer Van Bommel zo spoedig spoedig daarna overleed. Op 16 augustus 1963 schonk God hem een eeuwige rust.

De boer ploegt voort; het werk wordt voortgezet, ook aan onze school. Het middelbaar onderwijs in Zetten vindt voortgang, het oude werk, misschien ook gesymboliseerd in de naam, die de school sinds februari 1964 draag: Heldring College.

J. Lubbers.

Ds. Schaefer
W. Scholts
Mej. M.B. Kikkert
Mej. Bekker
A A van Bommel
J. Dekker

De Heer en Mevr. van Bommel in 1960

A A van Bommel (1960)
M.B. Kikkert

Reunie

klas 3 b in 1959

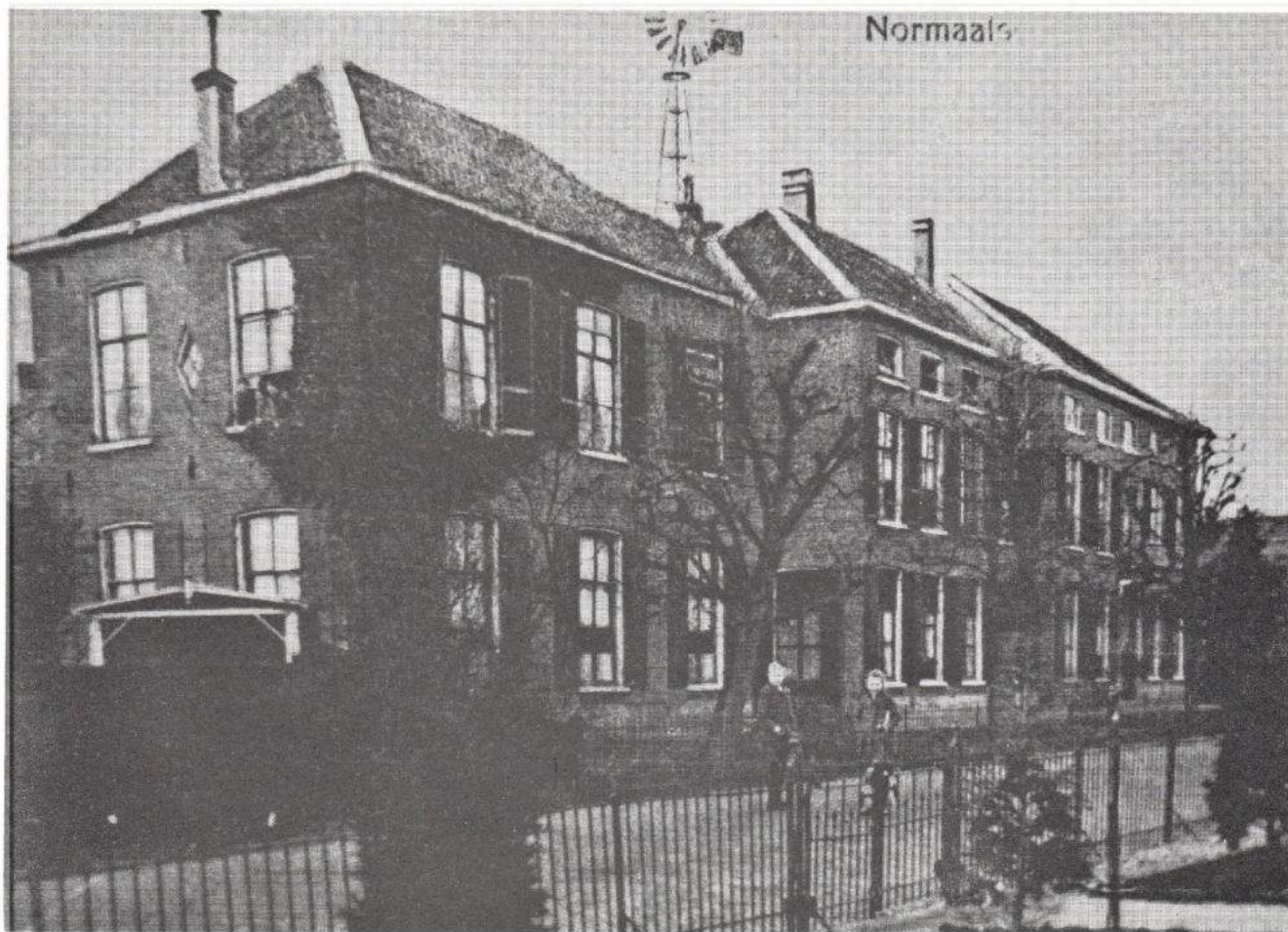
1960 Eerste eindexamen vijfjarige H.B.S.

klas 1 in 1961

klas 2a in 1961

"De Damesschool"

Klas 3a in 1961

Tussen van Bommel en van den Berg (1963 ~ 1970)

Mijn eerste bijdrage tot het wel en wee van het Heldring College (toen nog Christelijke H. B. S. -5j.) was de benoeming van de heer Brouwer, leraar aardrijkskunde. Ik was toen nog niet officieel in functie, maar de heer Van Bommel adviseerde me dit maar alvast te doen en in die jaren was mij nog alles best. Overigens die bewuste heer Brouwer is geen blijvertje voor ons geweest, maar dat zat er van het begin af al in, want de goede man moest uit Capelle aan de IJssel komen per bus en trein en dat was geen sinecure. Toch was deze reis een loopje naar de brievenbus om de hoek vergeleken met de gigantische afstanden die de mysterieuze heer Koeman altijd heeft afgelegd om zijn Handvaardigheid-, Tekenen of Kunstgeschiedenislessen te kunnen geven. Zij die van de heer Koeman les hebben gehad, of hem als collega hebben meegemaakt zullen het woord mysterieus begrijpen en mij bijvallen als ik beweer dat hij typisch bij ons hoorde. Zijn verdiensten voor de school (de tentoonstellingen!) zijn evenredig aan zijn treinkilometers. Al doende realiseer ik me dat ik goed onderuit ga met deze bijdrage, als ik zo doorga met namen noemen, die me zijn bijgebleven uit mijn tijd als rector. Mensen, wat zijn dat er krankzinnig veel. Neem nou de Heer Bikker, jarenlang dé steunpilaar voor 5B-leerlingen. In het Uilennest, één van onze vroegere schoolkranten werd een mislukte proef van hem als volgt benaderd: het was of een pedagogische stunt of een chemische happening of een hilariteitverwekkend incident, doorstrepen wat niet van toepassing is. En wie herinnert zich de heer Willemsen niet, die zo graag stoeide met de meisjes van 4 en 5A via de economie dan, wel te verstaan en hoe! Op het eindexamen was er nooit een wolkje aan de lucht. Voor mij is nog altijd de grote smaakmaker voor het Frans de heer Van Kralingen geweest. Geestig en gevat versierde hij zijn dia's op zolder (voor souvenirjagers een hint: er zijn nog een paar van die dia's over, maar je

moet er wel gauw bij zijn, want de voorraad is beperkt). Als herinnering aan één van onze vele zéér kleurige leerlingen stelde hij voor een Arboretum (Den Burger) in te richten. De heer Scholts zal bij velen herinneringen oproepen aan eindeloos geduld, glasheldere lessen en zowaar enig inzicht in de wiskunde. En zou het Heldring College het Heldring College zijn geweest zonder de nimmer aflatende zorg van de heer Van de Peppel die nu letterlijk alles zonder ooit te mopperen kon en moest repareren en bovendien nog de beste schoolkoffie 'tapt' die maar denkbaar is? Namen, honderden.

Dinie Janssen, wier asperientjes menige hoofdpijn heeft verdreven en waar in grote haast vele boekenlijsten 5 minuten vóór het eindexamen nog moesten worden getypt, omdat in de zenuwen de echte lijsten thuis waren blijven liggen. Wat zou het geweldig zijn, als we ze allemaal weer zagen op de reünie in augustus.

De mannen en vrouwen van mijne eerste, oh zo beroerde eindexamen; zullen ze komen die toen wel slaagden, Jan van Dam (stil en rustig) Jeanet van Duinen (van de Nor, later nog eens mee zitten bridgen op de boot uit Engeland) Hans Hoekstra (een slagerszoon waar we 's avonds na de uitslag op worst hoopten, maar wéér gebak kregen!) Elias Huygen (na één jaar al weer terug als goede leraar). Jan de Jongh (bij tante H. niet de gemakkelijkste) Pam Krijnen (uit Arnhem en later ook op de Nor) Helen Niemeyer (grillig en vol problemen) Kees Agelink (de harde werker uit Wageningen) Nico Becht (weet je nog die Moderne Talen!?) Leo Derksen (uit Geldermalsen en een trouw bezoeker van vorige reünies) Bert van Herwijnen (zeer zelfstandig en daardoor moeilijk te doorgronden) Nico de Jong (rustig en trouw) Wim ten Kate (werd vetgemest bij tante Mien) Folkert Schuurman (prettige, vrolijke knaap) Joop Smaal (dé diepzeeduiker uit Amsterdam) Jan Dirk Holkeboer (zelfverzekerd en recht op het doel afgaande) Wies Hoogeveen (uit Oss elke morgen met Gerrie in de Eend) Henk Houpst (uit het hartje van Zetten) Geert Nijenmanting (een 'bromstudent' van de Veluwezoom) Anry Obertreis (prima fluitist die 't nog niet gelooft dat hij toen slaagde) Anne-lies Versfelt (van de Nor en die ondanks de Handelsvakken toch slaagde). En de anderen, die toen zakten en een jaar later succes hadden. Zullen we ze allemaal weer ontmoeten? Geweldig!

In het tweede jaar tussen B. en B. kregen we 27 nieuwe leerlingen in de 1e klas. Jongens wat hebben we zitten zweten om er twee klassen van te maken. In die zomervakantie was ik in staat Mej. Voorhoeve (Staatsinrichting) te dwingen om een weduwnaar met 10 kinderen te trouwen om die 1e klas maar gesplitst te krijgen. Gelukkig voor Mia Voorhoeve vond ik die weduwnaar niet, maar nog wel een paar ouders die hun kin-

deren desnoods naar Zetten wilden sturen. En zo roeiden we die jaren, met vele ups en downs; hoewel, eigenlijk herinner ik me alleen maar ups. Die eindexamens die steeds beter werden met als hoogtepunt het B-examen in 1968, toen iedereen slaagde. Nooit zal de kick vergeten toen ik dat aan de betrokkenen mededeelde in het tekenlokaal op die stralende zaterdagmiddag na een slopend lange slotvergadering. 'Jongelui jullie zien het, ik heb geen cijferlijstjes bij me en dat betekent dus, dat iedereen geslaagd is'. Het duurde zeker een halve minuut voor dat het tot iedereen was doorgedrongen, maar toen wilden ze dan ook wel even aan de wachtenden buiten laten horen wat er aan de hand was met Gerard Arts, Frits van Eck, Piet de Jonge, Jan Schaart, Reinier Somford, Flip Stehouwer, Peter van Zadelhoff, Chrisje van Baak, Jan Harmsen, Margriet Heusdens, Herman de Koning, Cateau Lindner, Jan Muller, Dick Peters, Jetty Rudolph, Gert Jan Smith, Lien Schuilinga, Rien Timmermans, Rembert Weijers en Hans Rohlfs. Voor de zoveelste maal bewees onze school op uitzonderlijk stevige grondvesten gebouwd te zijn ... Sander van Bleek (amanuensis) zou notaris Van Eck belen over de uitslag van zoon Frits. Het telefoontje ging totaal de mist in, omdat Pa noch Moe het konden geloven. Van Bleek moest zelf maar komen om zijn fabeltjes te komen vertellen. Toen we enige uren later het grote huis aan de Wageningsestraat binnenkwamen, struikelden we al over de lege flessen, waar beslist geen slaolie in had gezeten. Wat een feesten waren dat, na die examens. Enige leraren en ik permitterden ons voor deze avonden de weelde, Tonny Rothoff met een taxi te laten rijden, van Ochten naar Elst, van Ede naar Grave, en van Opheusden naar Velp de hele nacht door. En als we dan zo tegen 6 à 7 uur 's morgens weer in Zetten terugkeerden en om 8.20 de bel weer zou gaan, welnu dan bakken we een eitje bij de heer Kwadijk of namen een duik in het zwembad om fris (nou fris ...) een uurtje later weer voor de klas te staan, want the show must go on. Nooit heb ik begrepen waarom de heer Moonenbeek er dan op stond zich thuis te gaan scheren, maar hoe dan ook, hij toog opgewekt naar Bennekom en was op tijd terug voor zijn 'buitenste en binnenste schil'. Nog beweren oud-leerlingen dat de fles melk, die hij bij wijze van opening voor het verbaasde publiek het eerste uur consumeerde sissend naar binnen ging

En dan de werkweken, een hoofdstuk apart. Nooit hebben mijn collega's geweten, dat ik hen als begeleiders slechts selecteerde op hun fysieke krachten. Het moesten mannen (en vrouwen!) zijn, van schokbeton die vrijwel zonder slaap de week konden doorkomen om daar tussendoor nog de gevatte en alles regelende leraar te zijn. Vele leerlingen zullen dierbare herinneringen hebben

aan Rijswijk, de Witte Hei in Bilthoven, Hedenesse bij Cadzand, Ryckholt bij Maastricht (waar Menso Westerouwen van Meeteren lelijk te pas kwam) en het Woodbrokershuis in Bentveld. Hier leerden we elkaar pas echt kennen, zoals we werkelijk waren, zonder de vaak te dikke lagen vernis van de school. Menig leerling is toen door leraren in pijama of minder, bestrafend-pedagogisch of kameraadschappelijk-bemoedigend toegesproken, nietwaar Rob Knoop en André Rohlfs, Okko Luursema en Gerrit Matser, Cateau Lindner en Henriëtte Burema, Jeannette Noordijk en Tineke Peerbolte, Alfred Quint en Nicky van Everdingen? Ach ja al die namen. De heer Van Donk die nog bij vele leerlingen door het leven gaat als Verdonk, tot zelfs in één van de oude schoolkranten toe. Konden ze 't ook helpen bij een leraar die hen altijd te vlug af was zelfs met het noemen van zijn naam. En de heer Van Ginkel waarbij je altijd weer je repetitie kon overmaken, zodat de rapportcijfers, weliswaar wat laat binnenkwamen, maar ook altijd meevielen.

En al die geweldige pleegouders, die zo intens met de school meeleeften; menigeen heeft zijn diploma te danken aan hun nooit aflatende zorgen. Ik noemde tante H. en tante Mien al, maar direct denk ik dan o.a. ook aan de families Lutterveld en Jansen (Hemmen en Zetten) Van Leeuwen en Bootsma. Over hen alleen zou al een jubileumboek te vullen zijn met hun pleegzonen John Wennink, Marius Aalders, John Hermans, Paul van Westrenen, Thijs d'Artillac Brill, Bryan Koppenol, Geerlig Zonnenberg en Pieter Pot. De laatste kon letterlijk altijd rekenen op de niet weg te cijferen steun van Mevrouw Smits en als Pieter dan weer eens bij nacht en ontij thuis kwam en het zeldzame geval deed zich voor, dat Ds. en Mevrouw Smits eens een keertje vroeg naar bed waren, dan was er altijd nog onze Joris die met zijn niet altijd gewaardeerde zéér overweldigende hartelijkheid de laatkomer welkom heette. Op Joris kon je trouwens je horloge gelijk zetten, want precies om 10 voor 11 galoppeerde hij altijd opgewekt het schoolplein op om menig broodje kaas of broodje pekel, klaargemaakt door zorgzame moeders, wellicht met andere bedoelingen, met smaak naar binnen te schrokken.

Namen, eindeloze reeksen namen, die ik eigenlijk niet moest noemen, omdat er zoveel niet aan de beurt kunnen komen in dit helaas beperkte kader. Wat te denken van één van onze Kerstsluitingen, toen Ton de Hartog als een reusachtige engel Gabriel met zijn wild flapperende vleugels het toneel opsprong en in zijn enthousiasme de ganse Kerststal aan diggelen sloeg. Nooit zal ik het verbijsterde gezicht van Tonny Welvaart (Jozef) vergeten die vergeefs trachtte van onder de puinhopen zijn waardigheid te redden. Men beweert, dat regisseur en souf-

fleur Willem Berkhemer toen iets heeft gezegd, dat men later vergeefs in de tekst heeft nagezocht. En van dat eindexamenjaar toen Geert Peters had bedacht dat het zo leuk zou zijn om op de laatste schooldag de leraren op enige hitsige paarden in een manege te laten draven. Op uiterst geraffineerde wijze gingen al die knollen 'in de fout' en nog zie ik de heer Lubbers als een vertwijfelde Dik Trom, denken dat je best paard kan rijden door aan het beest zijn manen te gaan hangen. Even later knarste het zand hem tussen de tanden. En gelachen dat we hebben, nietwaar Coby Jansen, Sjaco Schik,

Ekke Mulder en Kees van Rijn om deze gevierde liter(ui)ator die zo wreed als samensteller van dit geschrift mij nu een halt toeroept, want anders wordt het te duur. Jammer. Tussen Van Bommel en Van den Berg lag toch wel een bijzondere tijd. Bijzonder genoeg, om er eens een duchtig lustrum voor te bouwen. Graag tot augustus.

C. A. Suiker.

1970: De kantine tijdens de pauze.

Airborne-wandeling 1968 - 1970

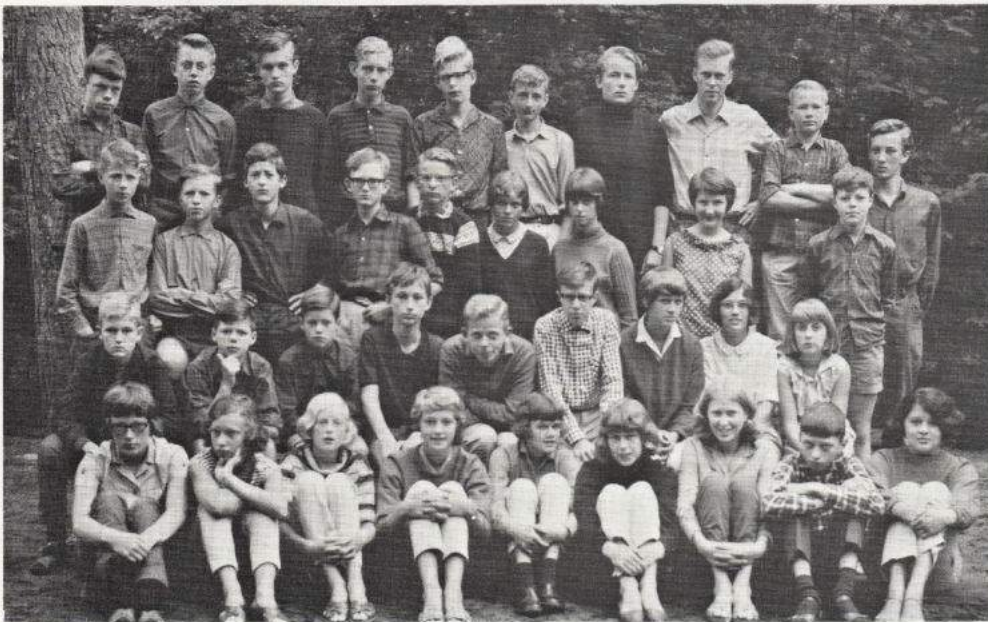

werkweek Borgharen 1966
en Driebergen 1968

laatste schooldag 5de klassers 1966

kamp 1 klasser 1966

Arsenicum en Oude kant

Landententen voor stelling 1969 (Rusland)

v.l.n.r. Dhr. Koeman, ambassadeur Rusland, dhr. C.A.Suiker

1971 De nieuwbouw.

lijst van docenten aan het heldring college

<u>Namen</u>	<u>Vak</u>	<u>Aanstelling</u>	<u>Woonplaats</u>
Dhr. J. van Wely	directeur	1- 9-21 tot 1- 9-52	Overleden
Mej. O. D. C. Grönland	Duits	1- 9-21 " 1- 9-25	Overleden
Mej. dr. H. B. C. W. Vermeer	wiskunde	1- 9-21 " 1- 9-47	Doorn, Nassaulaan 9
Mej. H. M. Drost	handwerken	1- 9-21 " 1- 9-29	?
Ds. W. C. Posthumus Meyes	godsdienst	1- 9-21 " 1- 9-22	Overleden
Mevr. A. Meyer Dambrink	lich. oef.	1- 9-21 " 1- 9-29	Overleden
Mej. C. J. Hoffman	tekenen	1- 9-21 " 1- 1-23	?
Dhr. G. R. J. Bos	pl. en dierk.	1- 9-21 " 1- 9-23	Overleden
Mej. M. B. Kikkert	Frans/Engels	1- 9-21 " 1- 9-61	Zetten, Hessenbergstr. 12
Mej. R. Haspels	handenarb.	1- 9-21 " 1- 9-26	Overleden
Dhr. H. A. Oosterlee	nat. scheik.	1- 9-22 " 1- 9-30	?
Ds. dr. W. Coenraad	godsdienst	1- 9-22 " 21- 8-43	Overleden
Mej. A. van 't Hooft	Engels	1- 9-22 " 1- 1-35	Overleden
Mej. E. Westerhof	handwerken	1- 9-22 " 1- 9-23	Overleden
Mej. dr. E. J. v. d. Molen	pl. en dierk.	1- 1-23 " 1-11-48	Overleden
Mej. dr. J. E. M. v. d. Made	nat. scheik.	15-10-23 " 1- 9-26	?
Mevr. J. H. E. Kost	concierge	1- 9-23 " 1- 9-24	?
Mevr. A. Brouwer Pierson	nat. en scheik.	1- 9-23 " 15-10-23	Soest flat 310 Hoog Soestdijk
Mej. P. Zeper	tekenen	1- 9-23 " 15- 7-49	Arnhem, Pels Rijkenstr. 6
Mej. F. E. Steding	Duits	1- 9-24 " 1- 7-59	Overleden
Dhr. A. Crum	concierge	1- 9-24 " 1- 9-55	Zetten, Veldhuis Veldstr.
Ir. H. J. Rijks	nat. scheik.	1- 9-26 " 1- 1-30	?
Dhr. C. Kuiper	handenarb.	1- 9-26 " 1- 9-34	?
Mej. P. C. J. Brouwer	handenarb.	1- 9-26 " 1- 1-28	?
Mevr. I. J. v. Wijnen de Jonge	lich. oef.	1- 9-28 " 1- 2-32	Goederede
Dhr. A. Huisman	lich. oef.	1- 9-28 " 31-10-70	Nijmegen, Reestr. 32
Mej. dr. E. Schelts v. Kloosterhuis	wiskunde	1- 9-28 "	
Dhr. D. van Suylen	nat. scheik.	1- 1-30 " 1- 9-54	Doetinchem, Caenstr. 228
Mej. J. A. W. Dusseldorp	handwerken	1- 9-29 " 1- 2-30	Amsterdam
Dr. G. Kalsbeek	gesch. st. inr.	1- 9-30 " 1- 6-38	Overleden
Mevr. A. Vierstra v. d. Weerd	handwerken	1- 2-30 " 1- 9-34	Putten Gld., Parklaan 7
Mej. A. Guittard	Frans	1-10-31 " 31-12-37	?
Mej. dr. W. A. P. de Bruyn Ouboter	wisk. nat.	1- 9-31 " 1- 9-32	?
Mevr. T. F. Aerts Hofman	lich. oef.	1- 9-32 " 1- 9-39	Hapert, Loonseweg 43
Mej. H. L. Blok	handwerken	1- 9-34 " 1- 9-62	Utrecht, Winkerl. 118 Tuind.
Mej. dr. L. T. D. A. Venema	aardr. kunde	1- 9-31 " 1- 8-34	?
Dhr. D. Lampe	lich. oef.	1- 9-39 " 1- 9-40	Middelburg, Dam 25
Mej. J. H. Bergmeyer	lich. oef.	1- 9-39 " 1- 2-44	?
Ds. J. Baljon	godsdienst	1- 9-42 " 5- 9-44	Laren, Jagersweg 48, N. H.
Mej. drs. A. E. Nierstrasz	Ned. geschied.	1- 9-43 " 1- 8-44	?
Mej. A. M. Hoft	lich. oef.	16-11-43 " 30- 9-46	?
Dr. G. Hein	nat. scheik.	16- 4-44 " ?	Dieren, Alph. Diepenbr. l. 2
Drs. G. Franssen	boekhouden	1- 9-47 " 1- 9-55	Amstelveen, Sav. Lohmanl. 5
Ds. J. C. Koppert	godsdienst.	1- 9-47 " 1- 9-49	Made N. Br., Lutzia Eyckenl. 5
Dhr. J. Dekker	Nederlands	1- 9-47 " 1- 9-56	Overleden
Drs. H. J. Willemsen	boekhouden	1- 9-48 " 1- 8-68	Malden, Rijksweg 1
Prof. dr. A. J. P. Oort	pl. en dierk.	1-11-48 " 1- 9-49	Wageningen, Ericalaan 5
Drs. F. J. Risselada	biologie	1- 9-49 " 1- 9-54	Overleden
Dhr. Chr. le Roy	tekenen	1- 9-49 " 1- 9-51	Overleden
Dhr. J. C. Kooyman	lich. oef.	1-10-49 " 1- 9-50	Tiel, Stationsplein 14
Mej. dr. J. D. Huiskamp	Duits	1- 9-50 " 1- 9-51	Amstelveen, Mr. Bardesl. 6
Ds. dr. de Vreede	godsdienst	1- 6-50 " 16- 2-55	Overleden
Drs. J. C. van Dorssen	directeur	1- 4-53 " 1- 9-56	Baarn, Nic. Beetslaan 25
Dhr. H. Nannen	Frans	17- 1-55 " 1- 9-55	?
Dhr. B. J. Brugman	tekenen	1- 9-51 " 1- 3-58	Almelo, Adastr. 8
Mej. A. A. Dieperink	Engels	17- 1-55 " ?	?
Ir. A. J. Valkeman	nat. kunde	1- 9-54 " 1- 9-55	?
Mej. M. J. Bekker	biologie	1- 9-54 " 1-11-56	Wageningen, Geertjesweg 55
Dhr. Th. A. de Vries	muziek	1- 9-54 " 13- 7-59	Overleden
Dhr. B. van Doorn	Nederlands	1- 3-55 " 1- 9-56	Nijmegen, Dikkeboomweg 15

<u>Namen</u>	<u>Vak</u>	<u>Aanstelling</u>	<u>Woonplaats</u>
Ds. J. v. d. Werff	godsdienst	16- 2-55 tot 1-12-56	Utrecht, Prof. v. Bemmelenl. 49
Ir. M. F. Angelino	nat. en wisk.	1- 9-55 " 1- 9-60	Ochten, De Hucht
Dhr. G. Vos	staatsinr.	1- 9-55 " ?	?
Dhr. B. M. Haagsma	geschiedenis	1- 9-55 " 31- 8-56	?
Mej. S. J. V. Oudkerk	aardr. kunde	1- 9-55 " 1- 9-56	?
Ds. V. E. Schaefer	godsdienst	1-12-55 " 1- 5-62	Huizen N. H., Verdilaan 13
Dhr. H. O. Th. Finkensieper	biologie	1-11-56 " 1- 9-57	Nijmegen, Vossenlaan 55
Dhr. A. A. van Bommel	directeur	1- 9-56 " 1- 9-63	Overleden
Dhr. W. F. Schols	wiskunde	1- 9-56 " 1- 8-70	Oosterbeek, Overzicht 1
Dhr. R. Polman	Duits	1- 9-62 " 31-12-68	Doorn, Austerlitzweg 37
Mevr. R. Polman-Geurts	handwerken	1- 9-62 " 31-12-68	Doorn, Austerlitzweg 37
Dhr. H. C. B. Barendregt	Frans	?	Ede, Obrechtlaan 29
Drs. P. Beimers	wiskunde	?	Arnhem, Breitnerstr. 23
Dhr. L. v. d. Berg	geschiedenis	1- 9-63 " 31- 8-64	?
Drs. P. H. Bikker	nat. scheik.	1- 9-58 " 1-10-68	Voorburg, Loon v. Swaenstijn 25
Mej. A. C. Boerwinkel	Nederlands	17- 1-62 " 1- 9-63	Driebergen, Weth. Teselingl. 9
Dhr. W. H. M. Booms	Duits	5- 9-68 " 17- 3-69	Nijmegen, Malvert 68-69
Dhr. L. Boen	Engels	1- 9-58 " 31- 8-61	Venendaal, Acacialaan 27
Dhr. R. Bootsman	Engels	1- 9-60 " 31- 8-61	Duivendrecht, Meidoornstr. 19
Dhr. A. J. Bouman	voordrachtsk.	1- 8-68 " 31- 7-69	Velp, Enkweg 26
Mej. M. E. Boysen	Frans	15-10-62 " 1- 9-63	Utrecht, Joh. de Wittstr. 5
Drs. J. G. Breekveld	Duits	1- 9-63 " 31- 8-64	Veenendaal, Kerkewijk 180
Mevr. N. v. d. Broek de Jong	Nederlands	1- 9-58 " 31- 8-64	?
Dhr. J. H. M. Bronnenberg	Frans	1- 3-65 " 31- 7-65	?
Drs. R. R. Brouwer	aardr. kunde	1- 9-63 " 31- 8-64	Capelle a. d. IJssel, Roz. sin. 4
Dhr. T. Buwalda	aardr. kunde	1- 9-63 " 1- 1-64	Kampen, J. v. Arkelstr. 59
Dhr. W. Th. v. Deventer	scheikunde	16- 8-66 " 15- 8-67	?
Dhr. C. van Dullemen	amanuensis	16- 9-60 " 16- 9-61	Emmen, Dopheide 26
Mevr. M. v. Dulmen Krumpelman	tekenen	24- 9-62 " 1-11-63	Enschede, Bruggertstr. 50
Dhr. S. Dijkman	handelswet.	1- 9-63 " 1-12-63	Zutphen, Deventerweg 85
Dhr. J. H. Essers	Frans	1-12-64 " 1- 3-65	?
Dhr. K. Feringa	Frans	1- 9-63 " 31- 8-65	Zeist, Lyceumlaan 23
Dhr. P. Geurtsen	Engels/Frans	1- 9-60 " 31- 8-62	Nijmegen, Ingenhouzstr. 25
Dhr. P. 't Hart	handelsw.	1- 1-63 " 15- 8-66	Alkmaar, P. Langendijkstr. 11.
Dhr. H. J. N. Hermans	Frans	1- 9-65 " 15- 8-66	?
Dhr. J. Hiensch	Duits	1- 9-63 " 1- 9-64	?
Dhr. S. P. Hofstra	Frans	1- 9-61 " 1- 9-63	Apeldoorn, Bas Backerlaan 16
Dhr. E. Huygen	wis. - nat. k.	11- 4-68 " 21- 9-68	Utrecht, P. Nieuwlandstr. 105
Mej. E. de Jong	handwerken	1- 9-60 " 1- 9-62	Bodegraven, Burg. le Contrest. 3
Mej. M. E. Jacobsen Jensen	Frans	1- 9-64 " 1-12-64	?
Drs. P. Karsten	Duits	14- 1-61 " 31- 8-65	Veenendaal, Stationssingel 36
Dhr. T. M. Koene	nat. scheik.	1- 9-65 " 1- 2-67	?
Dhr. W. F. van Kralingen	Frans	1- 9-59 " 31- 7-67	Breda, Weerdesteinstr. 17
Dhr. C. van Leeuwen	godsdienst	1- 5-62 " 14- 7-62	?
Dhr. L. C. Linders	Frans	16- 8-66 " 31- 7-68	Overloon, Rondweg 1
Dhr. J. J. Lomwel	Engels	1- 9-63 " 1- 9-64	?
Mej. B. Lugard	tekenen	16- 9-65 " 15- 8-66	Tilburg, Burg. v. Meursstr. 23
Dhr. J. T. Manneke	tekenen	1- 9-63 " 31- 8-65	Epe, Tongerenseweg 37
Dhr. G. Menken	muziek	1- 1-60 " 31- 7-68	Nijmegen, Hazenk. weg 123
Mevr. P. M. Moot Craven	Engels	1- 8-68 " 31- 7-69	Rhenen, Achterbergsestr. w. 86
Dhr. J. Mul	tekenen	16- 8-66 " 17- 8-69	Mook, Ridderl. 7 Molenhoek
Dhr. A. G. C. M. Musterd	geschiedenis	1- 4-64 " 31- 7-64	?
Dhr. C. D. van Noppen	aardr. kunde	1- 9-59 " 31- 8-61	?
Drs. W. Nijland	gesch. aardr. k.	1- 9-62 " 1- 9-63	Middelburg, Gortstr. 53
Drs. G. W. Punt	Frans	1- 9-61 " 1- 9-63	Veenendaal, Schimmelp. str. 8
Dhr. K. Rinzema	boekhouden	1- 9-62 " 1- 9-63	Wageningen, Pr. Ridzemab. w. 73
Mej. T. W. de Roos	Engels	1- 9-64 " 31- 7-67	Zutphen, Albert Cuyprstr. 32
Mevr. M. de Rooy v. d. Spek	Nederlands	1- 9-63 " 31- 8-65	?
Dhr. J. Streefland	handelsw.	16- 8-66 " 30- 6-68	?
Dhr. B. Theunissen	wiskunde	1- 4-60 " 1- 1-61	?
Mej. H. M. T. Theunissen	geschiedenis	9-11-63 " 1- 4-64	?
Mej. H. C. van Thiel	Engels	1- 9-62 " 1- 9-63	?
Dhr. R. Visser	Nederlands	1- 9-63 " 1- 9-64	Haarlem, Westerhoutstr. 24

<u>Namen</u>	<u>Vak</u>	<u>Aanstelling</u>	<u>Woonplaats</u>
Mej. mr. M. V. Voorhoeve	staatsinr.	1- 9-62 tot 15- 8-66	Zeist, Oranje Nassaulaan 45
Dhr. R. T. I. de Vreeze	Frans	1- 1-64 " 31- 7-64	?
Dhr. D. H. J. v. d. Werf	tekenen	25- 9-61 " 1- 9-62	?
Dhr. G. de Wit	tekenen	1- 9-60 " 1- 9-62	Leiden, Moddermanstr. 53
Dhr. W. Zweers	handenarb.	1- 9-62 " 1- 9-63	Zetten, Stationsstr. 5
Dhr. E. Felder	tekenen	1- 9-65 " 1- 8-70	Bennekom, v. Balverenweg 11
Mevr. B. Potter Dam	Engels	18- 3-69 " 1- 8-70	Heteren, Dorpstr. 16
Drs. C. A. Suiker	directeur	1- 9-63 " 1- 9-70	Wageningen, Lawicke allee 124
Ir. A. W. Mans	scheikunde	1- 8-68 " 1- 8-70	Wageningen, Hamelakkerl. 52
Dr. D. v. d. Veen	scheikunde	6- 9-68 " 1- 8-70	Wageningen, Bowlespark 17
Dr. J. A. L. I. Walters	scheikunde	16- 8-66 " 1- 8-70	Nijmegen, Lierstr. 16
Drs. C. de Haas	staatsinr.	1- 8-68 " 1- 8-70	Zwijndrecht, B. de Bruinl. 110
Drs. F. 't Hoen	biologie	1- 8-70 " 1- 8-71	Velp, Enkweg 20
Dhr. B. Moolenbeek	nat. scheik.	16- 8-66 " 1- 8-71	Bennekom, Seltersk. weg 24
Dr. C. A. Rutgers	geschiedenis	1- 9-60 " 1- 8-71	Zetten, Hoofdstr. 24
Drs. A. J. Weijenberg	Duits	1- 9-65 " 1- 8-71	Zetten, Bethelstr. 13
Dhr. H. J. M. A. Hooymans	aardr. k.	1- 8-70 " 1- 8-71	Nijmegen, Saturnusstr. 37
Drs. C. M. van den Berg	rector	1-10-70	Zetten, Bakkerstraat 38
Dhr. J. Lubbers	conrector	1-10-58	Zetten, Bethelstraat 2
Dhr. L. Andrea	econ./aardrk.	1- 8-67	Veenendaal, Dr. de Visserstr. 39
Dhr. J. M. Arends	aardr. k.	1- 1-64	Zetten, Bethelstraat 7
Drs. H. L. de Beaufort	biologie	1- 1-60	Zetten, Bethelstraat 1
Dhr. W. H. Berkhemer	voordrachtsk.	1- 9-64	Arnhem, Roekenstraat 5
Mevr. S. M. de Boer v. Bree	Duits	1- 8-70	Leersum, Plaggeberg 39
Dhr. A. van Boheemen	lich. oef.	1- 9-58	Andelst, Waalstraat 2
Mej. C. Bos	Engels	1- 8-69	Zetten, Bernhardplein 3
Dhr. L. van Donk	wiskunde	1- 9-57	Zetten, Bethelstraat 4
Dhr. E. H. van Dorsten	Nederlands	1- 8-70	Zetten, Wageningsestr. 68
Mevr. A. M. v. Dorsten-Holl	Frans	1- 8-70	Zetten, Wageningsestr. 68
Dhr. C. E. van Ginkel	wiskunde	1- 1-61	Zetten, Bethelstraat 3
Dhr. J. van Goinga	Frans	1- 8-68 " 1- 8-71	Arnhem, Utrechtseweg 84
Dhr. H. J. Hemmes	tekenen	1- 8-67	Zetten, Stationstraat 5
Drs. J. F. Heyting	scheikunde	1- 8-70	Zetten, Bethelstraat 13
Dhr. A. C. Hubers	muziek	1- 8-70	Amsterdam, Archimedesst. 37
Drs. J. A. C. Janssen	Duits	18- 3-69	Zetten, Hoofdstraat 25 D
Dhr. H. J. Koeman	kunst- gesch./handv.	1- 9-63	Ekeren/Gr. Antwerpen
Dhr. J. J. Krabman	natuurk.	1-11-68	Hoogboomsteenweg 71
Drs. W. Krul	Frans	1- 8-67	Zetten, Bethelstraat 6
Dhr. R. Kwadijk	Engels	1- 9-61	Bennekom, Marijkelaan 16
Ds. J. J. van Lienden	godsdienst	1- 1-70	Zetten, Bethelstraat 5
Mevr. drs. J. H. Meyering-Bokhorst	wiskunde	1- 8-69	Oss, Hertogensingel 106
Drs. F. A. Overhand	handelswet.	1- 8-68	Driebergen, v. Oosthuysel. 23
Ds. L. C. Rietveld	godsdienst	1- 8-70	Arnhem, Fuchspad 5
Dhr. F. W. M. Robeerst	Nederlands	1- 8-69	Wageningen, P. Ritzemab. w. 30
Drs. M. J. v. Rijnsbergen	Ned. gesch.	1- 9-64	Nijmegen, Platenmakerstr. 14
Mevr. G. C. van Schaik-Sligman	handwerken	1- 1-69	Zetten, Bg. L. v. Aduardstr. 13
Ds. W. B. A. Smits	godsdienst	1- 9-62	Barneveld, Van Hogendorpl. 4
Mej. G. J. Sprey	lich. oef.	1- 9-68	Hemmen, Herv. Pastorie
Mevr. E. M. Wiertz-Boudewijn	Nederlands	29- 8-66	Zetten, Bethelstraat 28
Mevr. A. van Woerden-Cohen	staatsinr.	1- 8-70	Wageningen, Bowlespark 15
Dhr. J. J. van Lienden	administrateur	15- 1-68	Hattern, van Delsenweg 22
Mej. H. L. Janssen	administratie	21- 1-63	Elst, Mahlerstraat 3
S. van Bleek	tech. ond. ass.	1-11-61	Valburg, Bakkerstraat 7
Dhr. Th. Wiggelman	amanuensis	1- 8-69	Zetten, Bg. L. v. Aduardstr. 17
Dhr. J. van de Peppel	conciërge	1- 9-60	Zetten, Margrietstraat 57
			Zetten, Bakkerstraat 1

J. PEERBOLTE
horloger * juwelier

Zetten
Hoofdstraat 30 ~ Tel. 08880-1247

Bij:

Schoen en Sporthandel
VAN BREDA

Vindt u als vanouds de meest
uitgebreide collecties

SPORTARTIKELEN

SCHOENEN

LEDERWAREN

Bakkerstraat 23 - Zetten

Amsterdam
Arnhem
Eindhoven
s-Gravenhage
Groningen
Haarlem
Hilversum
Hengelo
Maastricht
Middelburg
Rotterdam
Sint-Oedenrode
Utrecht

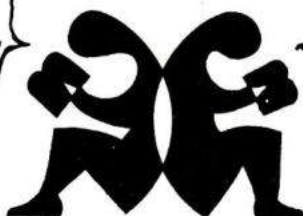
Ahrend

kantoorartikelen
en -machines
tijdschriften
lichtdruk
en fotokopie
instrumenten
schoolinrichting
meubels
voor werken en wonen
tekenbenodigdheden

**voor
heel wat mensen
de helft
van het werk**

0888 9170

*ik studeer en heb
veel boeken nodig*

*ik lees graag
over mijn hobby en
hou verder van span-
nende boeken.*

wij lenen onze boeken uit de

OPENBARE BIBLIOTHEEK

openingstijden:

volw. + jeugd
di. 2.30 - 5.30 uur
do. 2.30 - 5.30 uur

volwassenen
di. 6.30 - 8.30 uur
do. 6.30 - 8.30 uur

Kerkstraat 4 - Zetten

Telefoon: 08880-1995

1+1=2

een jubileum
+
*een nieuw
gebouw*

PROFICIAT!!

A.J.M. BOUWMAN
SLIJTERIJ-WIJNHANDEL
annex CAFE

Hèt adres voor àl uw dranken

Bestellingen worden gaarne
gratis thuisbezorgd

Hoofdstraat 35 Zetten
Tel. 08880-1275

Voor een goede sortering
rokers- en aanverwante artike-
len is uw gespecialiseerde
adres:

J.G. HOMAN
Hoofdstraat 46 - Zetten

BOEKHANDEL B.O.S.
hoofdstraat 19 - zetten
telefoon: (08880) 1360

Hoofdstraat 157

Herveld

Tel. 08880-1480

1941-1942

**Reisbureau en
Touringcarbedrijf**

Met onze moderne touringcars verzorgen wij uw reizen in binnen- en buitenland.

Wij beschikken over touringcars van 8 t.m. 50 personen met vakkundige chauffeurs, die reeds vele jaren aan ons bedrijf verbonden zijn.

Als u eenmaal met touringcarbedrijf „Betuwe Express” hebt gereisd, zult u ervaren, dat uw keus juist is geweest.

Wij geven de grootst mogelijke service, tegen de laagst mogelijke prijs.

Vraagt vrijblijvend inlichtingen bij

„Betuwe Express”

KUIJPERS

aannemingsbedrijf

O.L.Vrouwestraat 19-21- Heteren - Telefoon: 08306-316

Aannemer van
Burgerlijke-
en
Utiliteitswerken

Ook het nieuwe
HELDING COLLEGE
werd door
ons gebouwd

*'n Vriend of vriendin ziek-
jarig-overgegaan of geslaagd?*

*Verras hem of haar met
zo'n leuk pakje FORTUIN'S
vruchtenschijfjes.*

F.D.SIPMAN

RUND- EN VARKENSSLAGERIJ

Specialiteit in fijne worstsoorten.

Hoofdstraat 53 - Zetten

Telefoon 1231

**koop
bij onze
adverteerders**

Dames-en Herenkapper

F.v. Eldik

Steenbeekstraat 14 - Telefoon 1401

Waarom is de Boerenleenbank de bank voor iedereen...

...de ideale bank voor de particulier

Omdat alle diensten van de Boerenleenbank zijn afgestemd op de persoonlijke belangen van iedereen.

Zoals bijvoorbeeld een passende spaarvorm. En de Privérekening voor de ontvangst van Uw salaris met kosteloze verzorging van al Uw betalingen, gemakkelijke betaalcheques en bovendien nog rente.

De Boerenleenbank kan u aan verzekeringen helpen, die perfect bij uw bedoelingen passen, maar ook voor de vakantiereis van uw hart kunt u tegenwoordig terecht bij de Boerenleenbank. Overal dicht in de buurt en de hele dag open - meestal ook nog op 'n avond in de week.

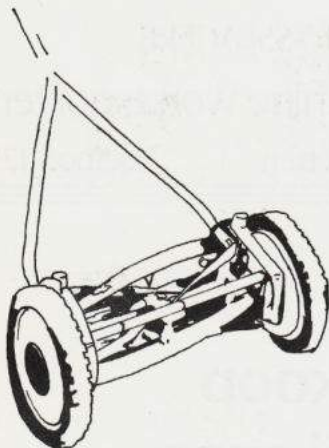
...de ideale bank voor de zakenman

Omdat de Boerenleenbank op de doeltreffendste manier aan de speciale behoeften van de zakenman tegemoet komt.

Met een toepasselijke bankrekening en met binnen- en buitenlandse betalingen; met effectenbehartiging, safeloketten en nachtkluis; met het afsluiten van alle verzekeringen en het verzorgen van financiering, hypotheek en salarisbetalingen.

Kortom, voor alles waarbij u als zakenman de bemiddeling, medewerking of het advies van een bank nodig hebt, staat de Boerenleenbank tot uw dienst. Met momenteel al 1150 vestigingen door het hele land.

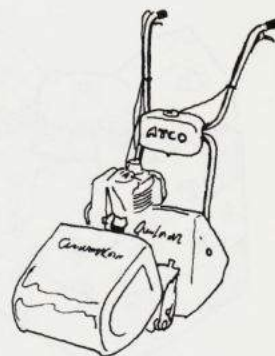
 Boerenleenbank
de bank voor iedereen

Het gaat zo gemakkelijk met zo'n snelle MOTORGAZONMAAIMACHINE

Uw grastapijt is in een oogwenk vakkundig „geschoren" met een kwaliteitsmachine van

**ATCO
QUALCAST
SUFFOLK
TORO
MAC**

A. J. VOGELZANG N. V. — ANDELST

TELEFOON 0 8880-21 41

Vert. A. W. Jansen

Telefoon 0 8819-20-71

SPECIALE SLIJPBANKEN VOOR HET
SLIJPEN VAN GAZONMAAIERS

Prins Hendrikstraat 2B

fa Bramer & Zn

Arnhem 085-425938

SCHILDERSBEDRIJF

Oldenzaal 05410-2512

n.v. **rogym**

rothuizen
telefoon 08373-3141

heelsum

gymnastiek-

toestellen

Geschenkenhuis H.de Vries

luxe huishoudelijke art.	electr. apparaten
kunstnijverheidsart.	gasverwarming
glas en aardewerk	gasfornuizen
gero zilmeta	wasmachines
brabantia	koelkasten

Zetten - Hoofdstraat 40 - Tel. 08880-1361

**Bierhandel en
Limonadefabriek**

H.A. PETERS
Dalwagenseweg 87
Opheusden
tel. 08887-225

Werkplaats Presikhaaf

Ruitenberglaan 29 - Arnhem

Ook deze lustrum-editie
werd verzorgd door
drukkerij werkplaats presikhaaf

Telefoon: (085) 629030 - toestel 157

